

Jaarverslag 2023

Inhoudsopgave

1. Voorwoord	3
2. De Kerngroep CvT	4
2.1 De samenstelling van de Kerngroep CvT	4
2.2 Formalisering van de Kerngroep CvT	5
2.3 Vergaderingen van de Kerngroep CvT	7
2.4 Sociale Veiligheid	7
3. Landelijke themadag CvT	9
3.1 Het thema	9
3.2 Het programma	9
3.3 Evaluatie van de landelijke themadag	10
4. Overleg met de voorzitters van de CvT's	11
5. Overleg met externe partijen	12
5.1 Directeur Generaal Dienst Justitiële Inrichtingen	12
5.2 Inspectie Gezondheidszorg en Jeugd	12
5.3 Inspectie Justitie en Veiligheid	13
5.4 Minister voor Rechtsbescherming	13
5.5 Nationaal Preventie Mechanisme	14
5.6 Nationale Ombudsman	14
5.7 Overleg met de Raad voor Strafrechttoepassing en Jeugdbescherming	15
6. Jaarverslagen van de CvT's	16
7. Overige activiteiten	16
7.1 Signalen en vragen van CvT's	16
7.2 Brief met advies aan CvT's inzake 'Handreiking maandcommissariaat	16
7.3 Brief en verzoek reactie aan CvT's omtrent personeelsproblematiek	16
7.4 Verzoek reactie op Beleidsplan 2023-2025	17
7.5 Brief met advies aan DJI inzake 'vergoeding niet ontvangen, wel betaalde boodschappen bij overplaatsing'	17
7.6 Brief aan CvT's over het vraagstuk sociale veiligheid	17
7.7 Vacatiegelden en reiskosten Commissies van Toezicht	17
7.8 Ontwikkeling in het aantal klachten en het aantal uitspraken beklagcommissies	18
8. Jaarcijfers 2023	19
8.1 Stijging/daling klachten per jaar en per sector over de periode 2012-2023	19
8.2 Jaaroverzicht 2023 klachten, grieven en grief naar klacht per sector	21
8.3 Jaaroverzicht 2023 klachten per sector en per onderwerp	23

8.4 Jaaroverzicht 2023 per sector, per onderwerp met afdoeningsmodaliteit	25
8.5 Top 5 onderwerpen per sector in 2023.....	33
Bijlage 1	35
Bijlage 2	38
Bijlage 3	41

1.Voorwoord.

De Kerngroep Commissies van Toezicht (voorheen Klankbordgroep CvT's) heeft als doel de kwaliteit van het maatschappelijk toezicht door de commissies van toezicht (CvT) te bevorderen. Zij doet dit door als intermediair contacten te leggen en te onderhouden met ketenpartners, waar gewenst contacten te leggen tussen de CvT's, de landelijke themadag te organiseren en middels onder meer nieuwsberichten van de Kerngroep CvT en via het Kenniscentrum CvT relevante kennis en informatie aan te bieden.

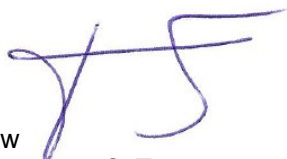
De belangrijkste activiteiten in 2023, die in het jaarverslag worden toegelicht, waren:

- de formele vastlegging van de positie en taken van de Kerngroep CvT,
- overleggen met de minister voor Rechtsbescherming, de heer F.M. Weerwind, en de directeur-generaal DJI, de heer W. Saris, over sociale veiligheid en de rol van de commissies van toezicht,
- voorlopig advies sociale veiligheid 29 november 2023,
- advies overbetaalde en niet ontvangen boodschappen,
- aanpassing en indexering vacatiegelden leden CvT,
- kilometervergoeding,
- landelijke themadag sociale veiligheid 13 november 2023,
- voorzittersoverleggen, per sector en regio, juni 2023,
- beleidsplan 2024-2026,
- handreiking maandcommissariaat.

De stijging van het aantal klachten en grieven als gevolg van het personeelstekort bij de inrichtingen heeft ook geleid tot een zwaardere belasting voor de commissies van toezicht in bemiddeling en afhandeling van klachten.

De Kerngroep CvT heeft in de voorzittersoverleggen en bij de themadag kunnen vaststellen dat er in het land een grote betrokkenheid is van de CvT leden bij het werken als toezichthouder en beklagrechtter, waarvoor dank. Dit motiveert de Kerngroep om ook in 2024 het werk voor de commissies onverminderd voort te zetten.

Utrecht, 29 april 2024

Herpert Trouw
Voorzitter Kerngroep CvT

2. De Kerngroep CvT

2.1 De samenstelling van de Kerngroep CvT

De Kerngroep CvT is in 2023 evenredig verdeeld over de verschillende sectoren Forensische Zorg, Gevangeniswezen (inclusief bijzondere voorzieningen als DV&O), Jeugd en Vreemdelingenbewaring.

In 2023 was de samenstelling van de Kerngroep CvT als volgt;

Voorzitter/sector Gevangeniswezen

- De heer H.E. (Herpert) Trouw (lid sinds 1-6-2021)
Voorzitter CvT PI Utrecht, locatie Nieuwersluis

Vicevoorzitter/sector Gevangeniswezen

- Mevrouw J.P. (Jozien) Schrale-Oranje (lid sinds 1-6-2021)
Voorzitter CvT PI Ter Apel

Sector Forensische Zorg

- De heer A. (Adrie) Lesuis (lid sinds 1-4-2018)
Voorzitter CvT FPC De Kijvelanden
Lid van de redactieraad van het Kenniscentrum CvT
- De heer J.T.P. (Hans) Oud (lid sinds 1-11-2022, einde lidmaatschap per oktober 2023)
Lid CvT Pieter Baan Centrum

Sector Gevangeniswezen

- Mevrouw M.J. (Marie-José) Huis in 't Veld (lid sinds 1-6-2021)
Lid CvT PI Almelo

Sector Jeugd

- Mevrouw E.E. (Edmée) Rambaldo-Zegers de Beijl (lid sinds 1-1-2016)
Vicevoorzitter CvT RJJl De Hartelborgt en lid CvT PI Rotterdam, locatie de Schie
- De heer M.E. (Marcel) Companjen (lid sinds 1-5-2022)
Voorzitter en beklagrechter CvT JJI Lelystad

Sector Vreemdelingenbewaring

- De heer P. (Paul) Hesseling (lid sinds 16 november 2023)
Voorzitter CvT Detentiecentrum Rotterdam

Mevrouw T.S.A. (Tessa) Kloos was van 1 november 2022 tot en met januari 2023 de secretaris van de Klankbordgroep CvT's. Daarnaast was zij landelijk coördinator CvT's en hoofdredacteur van het Kenniscentrum CvT. In maart 2023 is zij opgevolgd door mevrouw G. (Gerdie) van den Berg.

In het verslagjaar 2023 nam de heer H. (Hans) Oud (CvT Pieter Baan Centrum) afscheid als lid van de Kerngroep CvT. Tevens heeft mevrouw E. Rambaldo-Zegers de Beijl (CvT JJI De Hartelborgt), in december 2023, in verband met de aflopende termijn per 1 februari 2024, haar werkzaamheden beëindigd.

De heer P. (Paul) Hesseling (voorzitter CvT DC Rotterdam) is sinds november 2023 als lid toegetreden.

Mevrouw M. (Marja) Witteveen heeft in de periode van januari tot en met augustus 2023 de Kerngroep CvT's bijgestaan als liaison vanuit DJI. Zij is per september 2023 opgevolgd door mevrouw A. (Anne) Zendman.

Het jaar 2024 is de Kerngroep CvT gestart met 6 leden.

2.2 Formalisering van de Kerngroep CvT

De Klankbordgroep CvT's is in juni 2009 ingesteld naar aanleiding van het rapport 'Werkwijze Commissies van Toezicht' van de toenmalige Inspectie Sanctietoepassing. De Klankbordgroep CvT's kende geen formele status, anders dan dat hierover melding wordt gemaakt in het convenant tussen de Rechtbank Midden-Nederland en DJI en het door de Klankbordgroep CvT's zelf opgestelde protocol.

In juni 2022 werd de Klankbordgroep CvT's geïnformeerd over de wens van Dienst Justitiële Instellingen (hierna: DJI) om de Klankbordgroep CvT's te formaliseren en het budget over te hevelen naar de Rechtbank Midden-Nederland. In 2023 zijn meerdere gesprekken gevoerd door de Klankbordgroep CvT's met DJI en Rechtbank Midden Nederland over het vastleggen van de taken van de Klankbordgroep CvT's. Dit werd vormgegeven in een addendum bij het reeds geldende convenant tussen DJI en Rechtbank Midden Nederland met betrekking tot het onderbrengen van het Kenniscentrum CvT en de functie van Landelijk Coördinator bij Rechtbank Midden Nederland.

De Klankbordgroep CvT's functioneerde tot de ondertekening van het opgestelde addendum op basis van een protocol en huishoudelijk reglement, de taakstelling was niet in regelgeving geformaliseerd. De Klankbordgroep CvT's was er voorstander van de taakstelling formeel vast te leggen, mits dit in overeenstemming met de zelfstandige positie van de CvT's en de Klankbordgroep CvT's werd vormgegeven en de Klankbordgroep zou kunnen instemmen met de formulering van de tekst. Aan deze wens is tegemoet gekomen. Om beter recht te doen aan de taken die worden vervuld, is de naam Klankbordgroep CvT's gewijzigd in Kerngroep CvT.

Het addendum is eind 2023 namens de minister ondertekend door DJI en namens de Raad voor de Rechtspraak door de Rechtbank Midden Nederland. De Kerngroep CvT is geen formeel betrokken partij bij de ondertekening, maar was zoals hierboven is aangegeven als overlegpartner betrokken bij het formuleren van de taken van de Kerngroep CvT en de Landelijk Coördinator zoals vastgelegd in het addendum.

De belangrijkste bepalingen zijn hieronder opgenomen.

Artikel 4 Samenstelling Kerngroep

4.1 De Kerngroep bestaat uit ten minste vier en ten hoogste acht afgevaardigden van de Commissies van Toezicht waarbij alle sectoren, te weten Gevangeniswezen, Vreemdelingenbewaring, Justitiële Jeugd en Forensische zorg, zijn vertegenwoordigd.

4.2 De leden van de Kerngroep worden na een sollicitatieprocedure benoemd door de Kerngroep. Hun zittingstermijn bedraagt maximaal 4 jaar. Deze termijn kan maximaal éénmaal worden verlengd met 4 jaar.

4.3 De Kerngroep benoemt uit haar midden een voorzitter en een vicevoorzitter.

4.4 Het lidmaatschap van de Kerngroep eindigt:

- na afloop van de termijn als bedoeld in artikel 4.2;
- na tussentijdse opzegging van het lidmaatschap door het betreffende lid;
- na een besluit van de voltallige Kerngroep met ten hoogste één tegenstem en met uitzondering van de stem van het betreffende lid;
- bij tussentijds ontslag of schorsing van het betreffende lid als bedoeld in artikel 14 Penitentiaire maatregel, artikel 11 Reglement verpleging ter beschikking gestelden of artikel 17 Reglement justitiële jeugdinrichtingen.

Artikel 5 Taken en bevoegdheden van de Kerngroep

5.1 De taken en bevoegdheden van de Kerngroep passen binnen de taken van de Commissies van Toezicht, zoals vastgelegd in de artikel 7 Penitentiaire beginselenwet, artikel 10 Beginselenwet verpleging ter beschikking gestelden en artikel 7 Beginselenwet justitiële jeugdinrichtingen.

5.2 De belangrijkste taak van de Kerngroep is het bevorderen van de kwaliteit van toezicht dat door de (onafhankelijke) Commissies van Toezicht wordt uitgeoefend. De Kerngroep behartigt de belangen van de Commissies van Toezicht, ondersteunt de Commissies van Toezicht bij de uitvoering van hun taken en fungeert als (landelijk) aanspreekpunt voor de Commissies van Toezicht en als gesprekspartner namens de Commissies van Toezicht voor de Minister, DG DII, de Raad voor Strafrechtstoepassing en Jeugdbescherming (RSJ)) en andere externen/ketenpartners.

5.3 De Kerngroep geeft bij structurele signaleringen inlichtingen aan de Minister en de RSJ.

5.4 De Kerngroep analyseert de jaarverslagen van de Commissies van Toezicht en adviseert daarover de Minister en de Dii. De landelijk coördinator stelt 1 keer per jaar een jaarverslag op, deze wordt ter goedkeuring voorgelegd aan de Kerngroep.

5,5 De Kerngroep adviseert jaarlijks via hun jaarverslag de Minister en de RSJ.

5.6 De Kerngroep adviseert jaarlijks via hun jaarverslag aan de rechtbank Midden-Nederland over het Kenniscentrum. Een lid van de Kerngroep heeft zitting in de redactieraad van het Kenniscentrum zoals omschreven in artikel 1 van het convenant.

5.7 De Kerngroep vertegenwoordigt de Commissies van Toezicht in het Nationaal Preventie Mechanisme (NPM).

5.8 De Kerngroep organiseert samen met de landelijk coördinator de landelijk themadag.

5.9 De Kerngroep combineert, indien mogelijk, vergaderingen met contacten met externen/ketenpartners, dat komt doorgaans neer op 10 vergaderingen per jaar (2x per jaar DG DJI, 2x per jaar Inspectie Gezondheid en Jeugd, 2x per jaar Inspectie Justitie en Veiligheid, 2 x per jaar RSJ, 1x per jaar minister, 1x per jaar Nationale Ombudsman). Verder is er tenminste één keer per jaar een voorzittersoverleg per sector. Van de vergaderingen en/of overleggen met externen/ketenpartners wordt een verslag gemaakt dat wordt gepubliceerd op de website van het Kenniscentrum. In incidentele gevallen vinden niet structurele overleggen met ketenpartners plaats over actuele bijzonderheden (waarvoor het halfjaarlijks overleg niet afgewacht kan worden).

- Bij 5.3 betreft het signaleringen vanuit Commissies van Toezicht die locatie-overstijgend of niet incidenteel blijken. Ter toelichting:
Een signalement, zoals bijvoorbeeld opgesteld door Zorg Instituut Nederland, beschrijft de actuele stand van zaken, benoemt knelpunten en oplossingen en adviseert daarover.

2.3 Vergaderingen van de Kerngroep CvT

Reguliere vergaderingen

In 2023 is de Kerngroep CvT negen keer bij elkaar gekomen voor reguliere vergaderingen. De vergaderingen werden voornamelijk gehouden op de Rechtbank Midden-Nederland, locatie Utrecht. Een aantal vergaderingen hebben op locatie plaatsgevonden.

Zo heeft de Kerngroep op 19 januari 2023 zijn vergadering belegd in de P.I. Ter Apel. Naast vergaderen heeft de Kerngroep daar een inleiding van de plv. vestigingsdirecteur Marja Thomas gekregen over het specifieke karakter van deze gevangenis, die anders dan alle andere inrichtingen, uitsluitend gedetineerden heeft die geen rechtmatig verblijf in Nederland (meer) hebben en die na het uitzitten van hun detentie Nederland moeten verlaten. Dat betekent dat hier de re-integratie in de samenleving anders ingevuld wordt. Hier gaat het om meewerken aan uitzetting naar het land van herkomst, of soms in een enkel geval een ander land dat hen wil opnemen. Dat betekent samenwerking met de vreemdelingenketen in den lande en met name ook met de Dienst Terugkeer en Vertrek, die op het terrein van de inrichting een plek heeft. Het impliceert tevens dat het een inrichting is met de grootst denkbare diversiteit in achtergrond, cultuur, taal, geloof en herkomst. Interessant maar tegelijkertijd ook ingewikkeld.

Op 23 november 2023 heeft de Kerngroep een werkbezoek gebracht aan de inrichting in Zaanstad. Deze inrichting is één van de grootste in het land met een capaciteit van circa 1000 gedetineerden. De Kerngroep is bijgepraat door de plaatsvervangend vestigingsdirecteur en enkele afdelingshoofden over de missie van deze inrichting. Daarnaast heeft de Kerngroep een rondleiding door de inrichting gehad. Na een kennismaking met de eigen Commissie van Toezicht, is de Kerngroep geïnformeerd over een aantal aldaar spelende kwesties. Er werd kennis genomen van een ambitieuze inzet om gedetineerden op een goede manier te begeleiden in hun detentietijd en hen zo goed mogelijk voor te bereiden op hun terugkeer in de samenleving.

Ook voor 2024 heeft de Kerngroep CvT de wens om 1 á 2 vergaderingen 'op locatie' in te plannen, bij en als gast van een CvT van een inrichting. De ervaring heeft geleerd dat door de gesprekken en de inzichten die dan ontstaan, de verbinding groter wordt tussen het werkveld van de Kerngroep CvT en de CvT waar de vergadering plaatsvindt.

De Kerngroep CvT heeft op 18 januari 2024 een zelfevaluatie gehouden over 2023. Tijdens de zelfevaluatie kijkt de Kerngroep CvT niet alleen terug, maar ook vooruit en is het werkprogramma voor het komende jaar besproken

2.4 Sociale Veiligheid

Naar aanleiding van het RSJ Advies Racisme en discriminatie in detentie (24 mei 2022) heeft de minister voor Rechtsbescherming op 29 maart 2023 een brief over het DJI Beleidskader discriminatie en racisme aan de Tweede Kamer gezonden.

Om expliciete aandacht te besteden aan discriminatie en racisme wordt "bijvoorbeeld in iedere Commissie van Toezicht een aandachtsfunctionaris discriminatie en racisme aangewezen."

In mei 2023 heeft de Inspectie voor Justitie & Veiligheid haar rapport Incidentenonderzoek PI Nieuwersluis uitgebracht.

Op 31 mei is dit rapport tezamen met een beleidsreactie van de minister voor Rechtsbescherming aan de Tweede Kamer gezonden.

"De minister is evenals de Inspectie van mening dat de toegankelijkheid en bekendheid van het meldproces onvoldoende is.

Daarom zet de minister in op de volgende punten:

- In de Commissie van Toezicht van iedere DJI-inrichting wordt een aandachtsfunctionaris niet-integer gedrag aangesteld. Bij deze aandachtsfunctionaris kunnen gedetineerden zonder medeweten van het personeel melding maken van niet-integer gedrag, mondeling of via geprivilegieerde post.

- Om de rol van aandachtsfunctionaris goed te kunnen invullen wordt deze functionaris gericht geworven en opgeleid. Daarbij is er aandacht voor het verzorgen van een goede feedbackloop en nazorg bij meldingen voor de verschillende betrokkenen.

- DJI zal de aandachtsfunctionarissen faciliteren en stimuleren om periodieke intervisie-sessies te organiseren, om te bespreken welke vraagstukken zij tegenkomen en hoe zij daar mee om gaan.

- Daarnaast zet DJI erop in om de toegankelijkheid van de Commissie te vergroten. De aandachtsfunctionaris zal proactief bevorderen dat gedetineerden bekend zijn met hun mogelijkheden om te melden zonder medeweten van het personeel en de rol van de aandachtsfunctionaris. In ieder geval zal de aandachtsfunctionaris zichtbaar moeten zijn voor gedetineerden. Dat betekent dat deze regelmatig in de inrichting aanwezig is en gesprekken voert met gedetineerden.

- De gedetineerdencommissie (Gedeco) zal gedetineerden actief voorlichten over de route voor het doen van een melding.

- De meldingsbereidheid zal een vast agendapunt zijn in het overleg van de directies met de Commissies van Toezicht en de Gedeco's.

De Commissies van Toezicht worden gevraagd om in hun jaarverslag aandacht te besteden aan het thema. De cijfermatige informatie kan in de toekomst verrijkt worden met de rode draden uit de besprekingen van het thema in de Commissies van Toezicht.”

Over het totaal aan maatregelen in zijn beleidsreactie heeft de minister advies gevraagd aan de Regeringscommissaris seksueel grensoverschrijdend gedrag en seksueel geweld.

Ook voor de Kerngroep heeft sociale veiligheid een hoge prioriteit.

Over de door de minister genoemde punten en over het organiseren van sociale veiligheid in het werk van de Commissies is in 2023 een aantal gesprekken gevoerd met DJI en op 7 september 2023 met minister Weerwind. Op 13 november 2023 is ook de Themadag aan dit onderwerp gewijd met diverse sprekers waaronder minister Weerwind.

Vanuit de Kerngroep is toegelicht dat de oplossing niet ligt in de toevoeging aan de Commissie van een aparte aandachtsfunctionaris die tevens vertrouwenspersoon is.

In dit verband is de primaire rol van de maandcommissaris benadrukt met handhaving van het onderscheid tussen een vertrouwenspersoon en een lid van de Commissie.

In het verlengde hiervan is door de Kerngroep op 29 november 2023 een voorlopig advies uitgebracht aan de Commissies over het waarborgen van sociale veiligheid in de inrichtingen waaronder een portefeuillehouder sociale veiligheid in de Commissie. Gevraagd is om hierop een reflectie te geven.

Ruim dertig Commissies hebben hierop een reactie gegeven.

Het advies was voorlopig omdat wij als Kerngroep voor de definitieve advisering de reacties vanuit de Commissies en het advies van de regeringscommissaris wilden betrekken.

3. Landelijke themadag CvT

De Kerngroep CvT heeft in 2023 in samenwerking met DJI een landelijke themadag georganiseerd voor leden van de CvT (uit alle sectoren) en genodigden uit relevante organisaties.

3.1 Het thema

In 2023 zijn de bij het organiseren van de landelijke themadag betrokken Kerngroepleden gestart met het thema 'Morele dilemma's'. Op vragen aan de CvT's in het land om hier invulling aan te geven, is zeer weinig respons gekomen. Het thema is in juni 2023 gewijzigd naar 'Herkennen van grensoverschrijdend gedrag. Waar gaat dit over en hoe kun je het herkennen? En als er dan zicht op is, wat is je rol als toezichthouder?'

Voor dit thema is gekozen nadat de minister in juni 2023 aan de Tweede Kamer had gerapporteerd dat er bij elke commissie van toezicht een aandachtsfunctionaris grensoverschrijdend gedrag zou worden aangesteld. Dit als reactie op het rapport en de bevindingen naar aanleiding van het onderzoek in PI Nieuwersluis naar grensoverschrijdend gedrag. Het thema sociale veiligheid werd daarmee een zeer actueel thema, mede gezien de commotie die bij de CvT's was ontstaan naar aanleiding van de brief van de minister aan de Tweede Kamer. Het aanstellen van een aandachtsfunctionaris zoals vermeld, heeft geen wettelijke grondslag en werd als strijdig gezien met de onafhankelijke positie van de CvT.

Bij de themadag is het thema sociale veiligheid en expliciet het (verschil tussen het) aanstellen van een aandachtsfunctionaris bij de CvT of een vertrouwenspersoon bij de PI uitgebreid besproken door en met leden van de CvT, beleidsadviseurs en vestigingsdirecteuren van DJI en andere genodigden.

3.2 Het programma

Het dagprogramma is van start gegaan met een kort welkomstwoord door de dagvoorzitter de heer M. (Mark) Blaauw. De heer mr. drs. H.E. (Herpert) Trouw, voorzitter van de Klankbordgroep CvT's heeft vervolgens het woord gevoerd en een korte uitleg gegeven over het thema.

Als eerste spreker werd het woord gegeven aan mevrouw L. (Laura) Menenti, als vertegenwoordiger van de Regeringscommissaris Grensoverschrijdend Gedrag en Seksueel Geweld, mevrouw M. (Mariette) Hamer. Mevrouw Menenti is hoofd van het bureau RCGOG en gaf een indringende presentatie over het thema 'Seksueel geweld, seksueel grensoverschrijdend gedrag en macht'.

Vervolgens heeft de heer M. (Mark) Allessie, hoofd bureau Nationaal Coördinator tegen Discriminatie en Racisme, als vervanger van de Nationaal Coördinator de heer R. S. (Rabin) Baldewsingh, een inkijk gegeven in de werkzaamheden van de heer Baldewsingh.

De heer mr. P. (Paul) Vegter heeft vervolgens, na een kort college over beklagrecht, de prijs voor de Uitspraak van het Jaar 2023 overhandigd aan de secretarissen van CvT Nieuwegein.

Tijdens de lunch was er ruime gelegenheid om te netwerken.

Het middagdeel is van start gegaan met een door deelnemers en Kerngroep CvT zeer gewaardeerde toespraak van de Minister voor Rechtsbescherming, de heer F.H. (Franc) Weerwind. Hij onderstreepte in zijn toespraak het grote belang van de commissie van toezicht als toezichthouder en als enige orgaan die de mogelijkheid heeft de inrichting binnen te lopen wanneer gewenst. Hij sprak zijn waardering uit voor het vele werk wat door de leden wordt verricht. Hij vindt de CvT de aangewezen instantie om laagdrempelig te fungeren als aanspreekpunt voor klachten voortkomende uit grensoverschrijdend gedrag, in welke vorm dan ook.

De deelnemers hebben daarna 2 workshops kunnen bijwonen. De meeste deelnemers konden worden geplaatst bij de gewenste voorkeuren.

De aangeboden workshops;

1. Biedt het beklagrecht bescherming tegen grensoverschrijdend gedrag?

Door Paul Vegter en Adrie Lesuis

2. De aandachtsfunctionaris grensoverschrijdend gedrag in de praktijk.

Door o.a. Elise Beltman, programmamanager Sociale Veiligheid DJI

3. Hoe gaat een incidentenonderzoek van BIV in de praktijk?

Door Johri Maat, directeur Bureau Integriteit DJI

4. Grensoverschrijdend gedrag in een multiculturele samenleving

Door Josta van der Kooye, vestigingsdirecteur JC Zaanstad en Minchenu Maduro, trainer

De workshops waren divers van aard, de ene was gericht op het juridische proces, de andere meer op de praktijk. Zo heeft iedereen wat mee kunnen krijgen van verschillende onderdelen van zaken die ook bij de werkzaamheden van een CvT lid behoren, maar wellicht niet altijd goed belicht zijn.

De dag werd afgesloten met een enthousiaste presentatie door Minchenu Maduro, met muzikale begeleiding van Kasper Nova. In haar presentatie is Minchenu Maduro ingegaan op het thema 'verrijk jezelf door je te verruimen'. Minchenu heeft ervaring als trainer binnen het gevangeniswezen en daarmee een verbinding met het thema.

Na de inhoudelijke afsluiting heeft men de gelegenheid gehad met elkaar van gedachte te wisselen en ervaringen te bespreken tijdens de afsluitende borrel. Hier werd goed gebruik van gemaakt.

3.3 Evaluatie van de landelijke themadag

Voor de landelijke themadag hadden zich circa 150 deelnemers aangemeld en veel CvT's waren vertegenwoordigd. Naast de leden van de CvT's waren ook vertegenwoordigd de Inspectie Gezondheidszorg en Jeugd, de Inspectie Justitie en Veiligheid, de Raad voor de Strafrechtstoepassing en Jeugdbescherming, het College voor de Rechten van de Mens en uiteraard DJI.

Het formulier van de evaluatie van de themadag is door omstandigheden slechts een korte periode beschikbaar geweest op het Kenniscentrum. Op de dag zelf heeft de Kerngroep vele positieve geluiden gehoord en enkele kritische kanttekeningen genoteerd. Er was veel waardering voor de komst van de minister. Ook de mogelijkheid om in gesprek te gaan met DJI over het vraagstuk sociale veiligheid, werd gewaardeerd.

4. Overleg met de voorzitters van de CvT's

In navolging van de positieve ervaringen in 2022, heeft de Kerngroep CvT ook in 2023 digitale voorzittersoverleggen georganiseerd. Met de sectoren Jeugd en Forensische Zorg is (ieder apart) een overleg gehouden met voorzitters van CvT's uit de eigen sector. Hier is waardevolle informatie opgehaald en gedeeld. Voor de sector Gevangeniswezen is een regionale indeling gemaakt en zijn er in totaal vier overleggen gehouden. Ook daar is veel waardevolle informatie opgehaald en gedeeld.

De voorzittersoverleggen vonden plaats op verschillende dagen in juni 2023. Ieder overleg werd voorgezeten door een lid van de Kerngroep CvT. Van de 43 uitgenodigde voorzitters hebben vrijwel alle voorzitters (of vervangers) aan de overleggen deelgenomen. Tijdens de verschillende overleggen is onder meer gesproken over de volgende onderwerpen:

1. Beleidsplan 2023-2025 Klankbordgroep (inmiddels vastgesteld als Beleidsplan 2024-2026)
2. Formalisering Klankbordgroep – stand van zaken
3. Niet ontvangen maar wel betaalde boodschappen bij overplaatsing
4. Vertalingen Huisregels en begrijpelijke taal
5. Beleidskader Racisme en discriminatie
6. Veelklagers, hoe ga je daarmee om?
7. Werkwijze bemiddeling binnen de diverse CvT's
8. Inbreng voor themadag 13 november; thema Dilemma's uit de praktijk
9. Ontwikkelingen Samenwerkingsruimte/eSWF
10. Veiligheid (hoe ga je als CvT om met vergaande veiligheidsrisicos's, anonimiseren uitspraken, tweemansbenadering maandcommissarissen etc.)
11. Omvang klachtprocedures (vergaande juridisering, omvangrijke processtukken, landsadvocaten, schriftelijke uitspraken, belasting CvT/secretarissen)

De overleggen hebben plaatsgevonden in een prettige, informele sfeer. De informatie uit de gesprekken is voor de Kerngroep CvT van groot belang geweest voor de invulling van hun taakstelling, in de gesprekken met de ketenpartners. Tijdens sommige overleggen werd de wens uitgesproken om frequenter op deze wijze bijeen te komen. De Kerngroep CvT kan zich vinden in deze wens en zal dit meenemen in de planning voor 2024.

5. Overleg met externe partijen

De Kerngroep CvT heeft periodiek overleg met diverse externe partijen.

5.1 Directeur Generaal Dienst Justitiële Inrichtingen

In 2023 zijn er meerdere gesprekken gevoerd met de heer W. (Wim) Saris, directeur generaal DJI. Besproken werden zorgvuldig geselecteerde onderwerpen of ervaringen met betrekking tot de toezichtspraktijk, waarbij het van belang was rechtstreeks te kunnen communiceren met de hoofddirecteur. Het thema 'sociale veiligheid' is een aantal malen onderwerp van gesprek geweest.

Op 20 februari 2023 heeft het 1^e halfjaarlijkse overleg plaatsgevonden. Bij dit gesprek werd DJI vertegenwoordigd door de heer W. (Wim) Saris, als portefeuillehouder gevangeniswezen en veiligheid, en mevrouw C. (Chantal) van Steijn, directeur Beleid en Bestuursondersteuning. Van de zijde van de Kerngroep waren aanwezig de voorzitter de heer H. (Herpert) Trouw, de vicevoorzitter mevrouw J. (Jozien) Schrale-Oranje en de heer A. (Adrie) Lesuis (lid, sector Forzo).

Bij dit gesprek is in een positieve en constructieve sfeer gesproken over de volgende onderwerpen;

- Formalisering Klankbordgroep CvT's
- Beleidskader discriminatie en racisme
- Vertaling huisregels gevangeniswezen
- Klachtenfunctionaris (in PI)
- Inplannen regulier overleg met de Minister voor Rechtsbescherming.
-

Op 19 september 2023 heeft het 2^e halfjaarlijks overleg plaatsgevonden. Van de zijde van DJI was de heer W. (Wim) Saris aanwezig, vanuit zijn functie als directeur generaal. DJI werd daarnaast vertegenwoordigd door de directeur Beleid en Bestuursondersteuning, mevrouw C. (Chantal) van Steijn en de liaison DJI, mevrouw A. (Anne) Zendman). De Kerngroep CVT werd vertegenwoordigd door dezelfde deelnemers als bij het 1^e halfjaarlijkse gesprek en de Landelijk Coördinator CvT, mevrouw G. (Gerdie) van den Berg. Na een (deels hernieuwde) kennismaking zijn de volgende onderwerpen besproken tijdens dit overleg:

- Formalisering Klankbordgroep CvT's - addendum
- Vergoedingen/vacatiegelden voor leden CvT
- Zorgen over personeelsgebrek bij DJI
- Aandachtsfunctionaris niet-integer gedrag
- Toezicht Kleinschalige Jeugdvoorzieningen
- Zorgen over ITA plaatsingen in jeugdinrichtingen
- Werkgroep ISO
- Toename van betrokkenheid advocatuur bij beklag-bemiddeling
- Verhoging van prijzen in de winkel
- Advies Kerngroep CvT ten aanzien van boodschappen/vergoeding na overplaatsing
- Landelijke themadag CvT's
- Jaarverslagen CvT's 2022 en 2023

5.2 Inspectie Gezondheidszorg en Jeugd

Een vertegenwoordiging van de Kerngroep CvT overlegt als regel tweemaal per jaar met een vertegenwoordiging van de Inspectie Gezondheidszorg en Jeugd (hierna: IGJ). In 2023 heeft dit overleg éénmaal plaatsgevonden. Het 2e overleg, gepland d.d. 21 december 2023, is vanwege diverse omstandigheden aan beide zijden, verplaatst naar 16 mei 2024.

In dit informele en besloten overleg wordt specifieke informatie uit de toezichtpraktijk onder de aandacht van de IGJ gebracht. Gezondheidszorg voor justitiabelen is een permanent aandachtspunt binnen het toezicht van de CvT's. Het uitgangspunt van 'een gelijkwaardige gezondheidszorg in detentie aan die in de vrije samenleving' is daarbij referentiekader. De Kerngroep CvT informeert in het overleg de IGJ ook over de wenselijkheid (of noodzakelijkheid) om bij de thematische inspecties de CvT te bevragen.

Op 1 juni 2023 kwamen de IGJ en de Kerngroep CvT samen. Vanuit de Kerngroep CvT waren de sectoren Gevangeniswezen, Forensische Zorg en Jeugd vertegenwoordigd.

Onderwerpen die in het overleg op 1 juni 2023 aan de orde zijn gekomen, zijn onder meer:

- Rapport PI Nieuwersluis
- Vergrijzing in detentie
- Personeelsproblematiek in de (jeugd)inrichtingen

- Wenselijkheid van het voeren van jaargesprekken (IGJ-inrichtingen)
- RSJ-advies racisme en discriminatie
- Ontwikkelingen op het gebied van toepassing van de onvrijwillige geneeskundige (be)handelingen
- Continuïteit zorgketen na verblijf in detentie
- Formalisering taken Kerngroep CvT

5.3 Inspectie Justitie en Veiligheid

De Kerngroep CvT heeft als doelstelling om de Inspectie Justitie en Veiligheid (hierna: IJenV) te voorzien van de praktijkervaring van de CvT's. Dit bestaat onder meer uit het aandragen van mogelijke inspectiethema's voor het lopende jaar of ten behoeve van het jaarplan voor het komende jaar. Eveneens doet de Kerngroep CvT de suggestie om bij thematische inspecties in instellingen en inrichtingen 'standaard' een delegatie van de CvT te bevragen en illustreert de Kerngroep CvT's het belang hiervan. Doelstelling van de Kerngroep CvT is daarnaast om van IJenV te vernemen welke ervaringen op structureel organisatorisch niveau zij opdoet bij haar werkzaamheden, opdat de Kerngroep CvT's de relevantie daarvan voor de toezichtpraktijk van de CvT via het Kenniscentrum kan doorgeven.

In de regel vindt er tweemaal per jaar een overleg plaats tussen IJenV en de Kerngroep CvT. Het eerste overleg in 2023 heeft plaatsgevonden op 20 april 2023, waarbij vanuit de Kerngroep CvT een vertegenwoordiging van de sectoren Gevangeniswezen, Jeugd en Forensische Zorg aanwezig was. Onderwerpen van gesprek waren;

- Jaargesprekken Forensische Zorg
- (Ontbreken van) Toezicht Kleinschalige Voorzieningen Jeugd
- Beleidskader discriminatie en racisme
- Onderzoeken IJenV 2023
- RSJ-advies Toenemende beveiliging in breder perspectief
- Plaatsing tot TBS-veroordeelde in meerpersoonscel (MPC).
- Formalisering Kerngroep CvT

Het tweede overleg vond plaats op 26 oktober 2023, waarbij de Kerngroep CvT werd vertegenwoordigd door de voorzitter en de landelijke coördinator. Tijdens dit overleg is onder meer gesproken over:

- Aanhoudend personeelstekort in de inrichtingen
- Problematiek in jeugddetentie
- Functioneren strafrechtketen
- Toezicht kleinschalige voorzieningen jeugd
- Inspectieonderzoek PI Nieuwersluis

5.4 Minister voor Rechtsbescherming

Een delegatie van de Kerngroep CvT overlegt jaarlijks met de relevante bewindspersoon in het kabinet. In het (demissionaire) kabinet Rutte IV is dit de Minister voor Rechtsbescherming, de heer F.M. (Franc) Weerwind. De minister wordt in het overleg bijgestaan door de hoofddirecteur van DJI. De Kerngroep CvT's levert voor dit overleg agendapunten aan die zij vanuit de ervaring uit de toezichtpraktijk van voldoende gewicht acht om op dat niveau te bespreken.

Op 7 september 2023 heeft het gesprek plaatsgevonden. Bij dit gesprek waren, naast de minister, vanuit DJI aanwezig de heer W. Wim Saris (hoofddirecteur), mevrouw C. (Chantal) van Steijn, directeur Beleid en Bestuursondersteuning en mevrouw M. (Marja) Witteveen, senior beleidsadviseur/liaison DJI-Kerngroep CVT. De Kerngroep werd vertegenwoordigd door de voorzitter de heer H. (Herpert) Trouw, de vicevoorzitter mevrouw J. (Jozien) Schrale-Oranje, mevrouw. E. (Edmeé) Rambaldo-Zegers de Beijl en de landelijk coördinator CvT mevrouw G. (Gerdie) van den Berg. Aan de orde zijn gekomen de onderwerpen;

- Terugdringen aantal beklagzaken
- Aandachtsfunctionaris sociale veiligheid – signaleringsfunctie CvT
- Personeelsproblematiek
- Toename betrokkenheid advocatuur bij beklag en beroep
- NPM
- Problemen bij toezicht in kleinschalige voorzieningen jeugd
- Landelijke Themadag CvT d.d. 13 november 2023

5.5 Nationaal Preventie Mechanisme

Het werkveld heeft de wens geuit om het NPM anders (dan belegd bij diverse ketenpartners onder regie van Inspectie Justitie en Veiligheid) in te richten en onder te brengen bij één instantie. Op 16 mei 2023 is er een presentatie geweest voor de betrokken ketenpartners over de inzichten van het rapport van Bureau Berenschot en de vervolgstappen om ertoe te komen dat het College voor de Rechten van de Mens vanaf 1 april 2024 het Nationaal Preventie Mechanisme (NPM) wordt.

Op 16 november 2023 heeft de kwartiermaker van het NPM, mevrouw A. (Anne) van Eijndhoven samen met de directeur van het CRM, de heer W. (Wilco) de Jonge, aan de leden van de Kerngroep CvT een presentatie gegeven over de inbedding van het NPM bij het College voor de Rechten van de Mens.

Het NPM richt zich op het voorkomen van foltering, vernedering of mensonterende behandeling of bestraffing van mensen wiens vrijheid is ontnomen. Het aanwijzen van een NPM is een verplichting die volgt uit het *Optional Protocol to the Convention Against Torture and other Cruel, Inhuman or Degrading Treatment or Punishment* (OPCAT).

Tot 2024 bestond het Nederlandse NPM uit een netwerk van toezichthouders waarbij de Kerngroep Commissies van Toezicht toebehoorde was. De beslissing om het NPM te wijzigen heeft de minister in een kamerbrief van 27 september 2023 toegelicht. De hoofdtaken van het NPM zijn, op basis van het bovengenoemde verdrag (1) het periodiek bezoeken en onderzoeken van plaatsen van (mogelijke) vrijheidsbeneming; (2) aanbevelingen doen om de behandeling en omstandigheden van de mensen die van hun vrijheid zijn beroofd te verbeteren; (3) voorstellen en opmerkingen indienen over nieuwe en bestaande wet- en regelgeving. Daarnaast zal het NPM voorlichting geven over het voorkomen van onmenselijke behandeling van mensen in situaties van vrijheidsbeneming.

Het mandaat omvat alle situaties van vrijheidsbeneming. Te denken valt aan justitiële (jeugd)inrichtingen, gesloten (forensische) zorg, vreemdelingenbewaring, maar ook aan arrestantencomplexen en detentieplaatsen van de Koninklijke Marechaussee. Het mandaat van het NPM is preventief: het doet niet aan klachtbehandeling of incidentenonderzoek.

Het NPM zal in de context van een bezoek aan een locatie contact onderhouden met de desbetreffende commissie van toezicht. Het NPM zal daarnaast structureel overleggen met de kerngroep over relevante ontwikkelingen en signalen.

5.6 Nationale Ombudsman

Een delegatie van de Kerngroep CvT overlegt eenmaal per jaar met de Nationale Ombudsman (hierna: de NO). De NO is specifiek geïnteresseerd in de kwaliteit van het Nederlandse detentiesysteem, of wel hoe de staat omgaat met justitiabelen, gemeten tegen bijvoorbeeld het generieke uitgangspunt dat 'gedetineerden aan geen andere beperkingen worden onderworpen dan die welke voor het doel van de vrijheidsbeneming (...) noodzakelijk zijn'. Daarnaast krijgt de NO te maken met klachten over aspecten in of gerelateerd aan het detentiesysteem die niet vallen onder het specifieke klachtrecht van de drie beginselenwetten. De NO beschouwt de ervaringen van het onafhankelijk maatschappelijk toezicht van de CvT's als een belangrijke informatiebron.

Op 19 september 2023 heeft een vertegenwoordiging van de Kerngroep CvT, bestaande uit de voorzitter, de heer H. (Herpert) Trouw, de vicevoorzitter mevrouw J. (Jozien) Schrale-Oranje, het lid GW mevrouw M.J. (Marie-José) Huis in 't Veld en de landelijk coördinator CvT mevrouw G. (Gerdie van den Berg, gesproken met de Nationale Ombudsman, de heer mr. R.F.B. (Reinier) van Zutphen en zijn strategisch adviseur, mevrouw I. (Ira) van Keulen. Tijdens het overleg is onder meer gesproken over:

- Situatie Nieuwersluis
- Situatie PI Ter Apel
- Huis van Herstel (PI Almelo)
- Veteranen in detentie
- Personeelsproblematiek in de inrichtingen

De NO werd met name voorgelegd dat de minister het voornemen heeft het experiment van het Huis van Herstel in Almelo om financiële redenen te beëindigen, terwijl het nog niet eens goed van de grond is kunnen komen. De regio heeft juist alle medewerking aan dit experiment toegezegd. De kosten zijn goed in beeld, maar de baten sneeuwen wellicht wat onder. De NO is bekend met het Huis van Herstel en zou het zeer betreuren indien het experiment stopt. Daar waar hij zich hard kan maken voor het behoud, zal hij dat zeker doen.

Ook de ontwikkelingen in de kwestie Nieuwersluis hebben zijn aandacht. Hij is geïnteresseerd in het ontwikkelen van mogelijkheden waarop de barrières om grensoverschrijdend gedrag te melden, kunnen worden weggenomen en de rol van de CvT daarin.

De situatie in Ter Apel heeft eveneens zijn aandacht. Hij komt gezien de omstandigheden bij het naastliggende aanmeldcentrum regelmatig in Ter Apel. Hij heeft in 2022 een bezoek aan de P.I. aldaar gebracht, wat hem de nodige informatie over de samenwerking met de vreemdelingenketen heeft opgeleverd.

5.7 Overleg met de Raad voor Strafrechttoepassing en Jeugdbescherming

De Kerngroep CvT overlegt tweemaal per jaar met de Raad voor Strafrechtstoepassing en Jeugdbescherming (hierna: RSJ), omdat belangrijke delen van de respectievelijke taken en bevoegdheden elkaar raken of zelfs overlappen. Het meest duidelijke voorbeeld hiervan is de beroepsrechtspraak door de RSJ van de beklagrechtsspraken die door de beklagcommissies uit de CvT behandeld zijn. De Kerngroep CvT benut het overleg door relevante ervaringen uit de toezichtpraktijk met de RSJ te bespreken. Daarnaast vraagt de RSJ naar actuele zaken (voorbereiding van RSJ-adviezen hieronder begrepen) die van belang zijn voor de toezichtpraktijk van de CvT en die de Kerngroep CvT met de CvT kan communiceren en/of via het Kenniscentrum kan publiceren. Naast onderwerpen die rechtstreeks voortkomen uit de doelstelling van het overleg komen ook actuele zaken aan de orde, zoals de kwaliteitsbevordering van het toezicht en de afstemming van de digitalisering. Tijdens deze overleggen is er ook aandacht besteed aan het toenemend aantal klachten bij de CvT en de toename van het aantal beroepszaken bij de RSJ. Naast het bespreken van mogelijke oorzaken van deze toename was de kernvraag hierbij hoe deze toename te stoppen en het aantal klachten en beroepszaken terug te dringen. Tot slot kwamen in deze overleggen de toename van de betrokkenheid/aanwezigheid en de rol van de advocatuur bij beklag- en beroepszaken aan de orde. Alhoewel de RSJ en de Kerngroep van mening zijn dat ieder mens recht heeft op rechtsbijstand zijn de gevolgen van deze ontwikkeling niet altijd positief te noemen.

Het overleg over het beklagrecht tussen de RSJ en de Kerngroep resulteert soms in richtinggevende items. Voorbeelden hiervan zijn de acht uitspraken van de RSJ die verduidelijken welke klachten er wel of niet inhoudelijk worden beoordeeld. Het gaat hier met name om de verzorgende taken van de directeur. Een ander voorbeeld is de aanwezigheid van de Maandcommissaris (MC) bij de beklagzitting, waarin klachten op zitting komen waar de MC zelf de klager over gesproken heeft en/of bij bemiddeld heeft. Als hoofdregel geldt dat de MC niet aanwezig is bij deze zitting, maar als er in een bijzondere situatie de klager en de directie geen bezwaar hebben tegen de aanwezigheid van de MC en in hoger beroep geen der partijen hiertegen beroep aantekent, gaat de RSJ hier in zijn toetsing aan voorbij.

Sinds oktober 2014 is er wat betreft de positie van de Kerngroep CvT met de RSJ afgesproken dat de CvT via de Kerngroep CvT worden bevraagd in de voorfase van een RSJ-adviesing (bij onderwerpen die voor de CvT relevant zijn).

Bij het overleg met de RSJ waren de sectoren Gevangeniswezen en Forensische Zorg vertegenwoordigd vanuit de Kerngroep CvT. Onderwerpen die onder meer aan de orde kwamen, zijn:

- Adviesprogramma 2023 en 2024 RSJ
- Schorsingsverzoek – aanwezigheid klaagschrift in het dossier
- ‘Veel klagers’ die zorgen voor een toename van beroepszaken
- Formalisering Kerngroep CvT
- Advies RSJ ‘Toenemende beveiliging in breder perspectief’
- Aantallen beklag- en beroepszaken
- Doorlooptijden van de beklag- en beroepszaken
- Mogelijkheden om het aantal klachten terug te dringen
- De rol van de advocatuur bij beklag- en beroepszaken.

Tot slot heeft mevrouw M.J. (Marie-José) Huis in 't Veld, lid van de Kerngroep CvT, sector GW, met een aantal andere in het werkveld betrokken partijen (advocatuur/RSJ/DJI) een deelsessie verzorgd tijdens het lustrumevenement van RSJ, d.d. 2 november 2023, getiteld ‘beklagrecht’.

6. Jaarverslagen van de CvT's

Op de website van DJI worden de jaarverslagen van de CvT's gepubliceerd. De Kerngroep CvT stelt vast dat over 2023 op 8 februari 2024, 37 van de 43 CvT's hun jaarverslag ter publicatie hebben aangeboden aan DJI.

De Kerngroep CvT spreekt de hoop uit dat de jaarverslagen over 2023 voortvarend zullen worden opgesteld en gepubliceerd. De wet vermeldt als datum 1 maart.

In verband met personele wisselingen en de ontwikkelingen rondom het formaliseren van de Kerngroep CvT is in 2023 het voornemen van de Kerngroep CvT en DJI niet van de grond gekomen om het format voor de jaarverslagen aan te passen in de hoop dat de inhoud van de jaarverslagen daarmee beter bruikbaar wordt. In het kader van de formalisering van de Kerngroep CvT is het analyseren van de jaarverslagen als taak voor de Kerngroep CvT vastgelegd. Het aanpassen van het format van de jaarverslagen wordt meegenomen in de uitwerking van het beleidsplan 2024-2026 van de Kerngroep CvT's en zal in samenspraak met DJI plaatsvinden.

De Kerngroep CvT spreekt de wens uit dat de jaarverslagen op eenduidige wijze zullen worden vormgegeven en ingevuld, waarbij uiteraard voldoende ruimte moet zijn voor de lokale situatie. Alleen dan kan er na analyse van de jaarverslagen een advies met betrekking tot veel voorkomende (beleids)zaken aan DJI worden gegeven.

7. Overige activiteiten

7.1 Signalen en vragen van CvT's

De Kerngroep CvT's heeft in 2023 verschillende signalen en vragen van CvT's ontvangen over thema's die direct of indirect waren verbonden aan de toezichthoudende taak. Doorgaans gaat het om onderwerpen die het werk van alle of een groot deel van de CvT's betreffen. Voorbeelden van onderwerpen waarover de Klankbordgroep CvT's signalen en/of vragen heeft ontvangen:

- Declaratiemogelijkheden leden CvT
- Veiligheid van de leden van CvT's
- Opleiding voor (nieuwe) leden van CvT's
- Aansprakelijkheidsvraagstuk leden CvT
- Rogatoir horen
- Achterstanden in de klachtafhandeling
- Personeelstekort en ziekteverzuim
- Beleid inzake bestelde boodschappen (m.n. versproducten) en overplaatsing
- Prijsstijging in de PI-winkel

7.2 Brief met advies aan CvT's inzake 'Handreiking maandcommissariaat'

Het advies 'handreiking maandcommissariaat' is per brief van 26 januari 2023 verspreid onder de CvT's. In deze brief wordt uitleg gegeven over de (praktische) gang van zaken rondom het maandcommissariaat, zoals is vormgegeven bij CvT PI Nieuwegein. De Kerngroep CVT onderschrijft deze werkwijze en adviseert de CvT's te beoordelen of de lokale werkwijze wellicht op punten ter verbetering hierop aangepast kan worden.

7.3 Brief en verzoek reactie aan CvT's omtrent personeelsproblematiek

Op 14 augustus 2023 is aan alle CvT's een brief gestuurd waarin aandacht is gevraagd voor het in een aantal inrichtingen groter wordende probleem van het personeelstekort en het daardoor niet kunnen vervullen van de dagprogramma's. Het verzoek is geweest aan te geven in hoeverre deze problematiek herkenbaar is. Uit de reacties is gebleken dat in een aantal delen van het land de zorgen groter zijn dan elders. Bij een groot aantal inrichtingen zijn er wel zorgen over richting de (nabije) toekomst.

7.4 Verzoek reactie op Beleidsplan 2023-2025

Het concept-beleidsplan 2023-2025 van de Kerngroep CvT is gedeeld met de CvT's. De ontvangen reacties zijn verwerkt. Het Beleidsplan is omgedoopt naar Beleidsplan 2024-2026 en zal verder worden uitgewerkt in een Werkplan.

7.5 Brief met advies aan DJI inzake 'vergoeding niet ontvangen, wel betaalde boodschappen bij overplaatsing'

Op 13 september 2023 heeft de Kerngroep CvT een brief verzonden aan DJI met het verzoek in de huisregels vast te leggen dat bij (plotselinge) overplaatsing de PI de kosten draagt voor de boodschappen (versproducten) die niet aan de gedetineerde zijn geleverd. DJI heeft toegezegd de regels te wijzigen. De huidige stand van zaken is dat de aanpassing nog moet worden doorgevoerd. Ultimo 2023 moest de wijziging nog worden doorgevoerd.

7.6 Brief aan CvT's over het vraagstuk sociale veiligheid.

Op 29 november 2023 heeft de Kerngroep CvT alle CvT's een brief gezonden met het verzoek te reageren op de voorgestelde werkwijze omtrent een aandachtsfunctionaris/portefeuillehouder sociale veiligheid. Het verzoek was tijdig te reageren zodat de reacties gebundeld konden worden en in een vervolgesprek met DJI kunnen worden besproken. Tot 8 februari 2024 zijn er 31 reacties ontvangen (van de 43 CvT's). Een aantal CvT's heeft aangegeven in afwachting te zijn van de aanbevelingen van de Regeringscommissaris Seksueel grensoverschrijdend gedrag en seksueel geweld en heeft derhalve nog geen inhoudelijke reactie gegeven.

7.7 Vacatiegelden en reiskosten Commissies van Toezicht.

Op 18 september 2023 heeft de Kerngroep Commissies van Toezicht de directeur-generaal DJI, de heer Saris, verzocht om de grondslag en hoogte van vacatiegelden van CvT-leden aan te passen. Daarbij verzocht de Kerngroep de hoogte van de vacatiegelden vanaf 1 januari 2024 gelijk te stellen met die van de CvT Arrestantenzorg, hetgeen neerkomt op de onderstaande vergoedingen:

- a) Leden Commissies van Toezicht per vergadering 1,6 % van het maximum schaal 18 CAO Rijk, de voorzitter 130 % van de vergoeding van de leden.
- b) Leden van de beklagcommissie per zitting en de leden van de Kerngroep per vergadering 2,0 % van het maximum van schaal 18 CAO Rijk, de voorzitter 130 % van de vergoeding van de leden.

Bij brief dd. 23 november 2023 is dit verzoek gehonoreerd.

Dit betekent dat per 1 januari 2024 de vacatiegelden gekoppeld zullen zijn aan schaal 18 van de geldende CAO Rijk. Wanneer het ambtenarsalaris stijgt, vloeit daar een verhoging uit voort van de vacatiegelden van de CvT-leden.

Daarnaast was er onduidelijkheid over het tarief per kilometer bij reizen per auto.

DJI heeft bevestigd dat hiervoor een tarief van € 0,37 per kilometer kan worden gehanteerd.

7.8 Ontwikkeling in het aantal klachten en het aantal uitspraken beklagcommissies

Totaal klachten en grieven (bron: Jaarverslagen Kerngroep (Klankbordgroep) Commissies van Toezicht)

<u>Jaar</u>	<u>totaal</u>	<u>klachten</u>	<u>grieven</u>
2023	31.385	27.538	3847 (12%)
2022	27.570	23.934	3636 (13%)
2021	28.033	24.345	3688 (13%)
2020	28.905		
2019	26.476		
2018	26.088		
2017	25.275		
2016	23.924		
2015	24.023		
2014	26.961		

In 2023 is er in het totaal van klachten en grieven een stijging van 13,8 % ten opzichte van 2022. Dit wijkt af van de stabiele tot licht dalende lijn van 2020 tot 2022.

Belangrijkste oorzaak is het personeelstekort. Dit leidt in een aantal inrichtingen tot beperking van activiteiten zoals beperking dagprogramma en arbeid. Ook werkt het door in bejegening, minder aandacht, minder communicatie.

Aantal uitspraken beklagcommissies

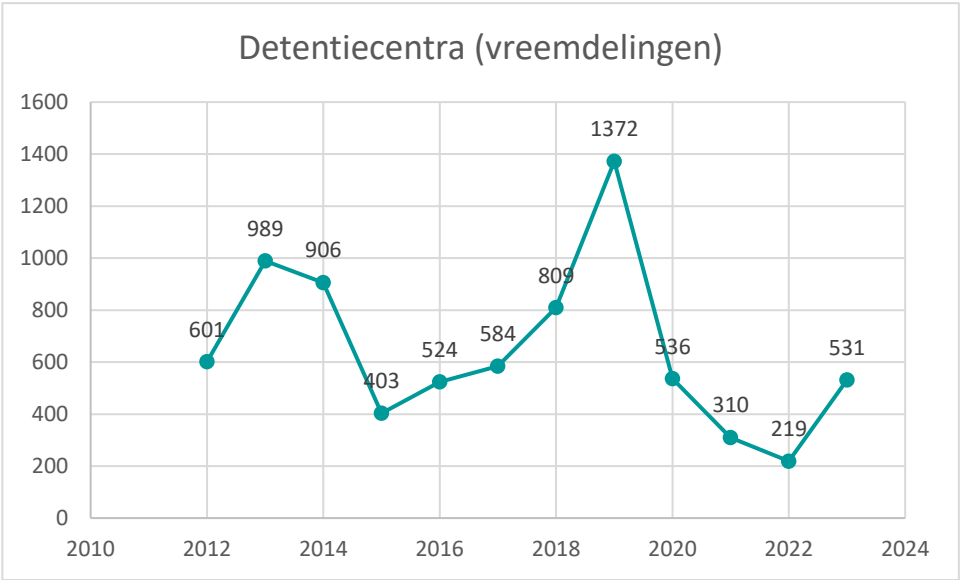
<u>Jaar</u>	<u>Totaal</u>
2023	12.214 (39%)
2022	8.503 (31%)
2021	8.977 (32%)
2020	11.413 (39,5%)

Na invoering van de Veegwet (2021) en de bemiddeling in het gevangeniswezen is het aantal zaken waarover de beklagcommissies uitspraak hebben gedaan gedaald. In 2023 zit het aantal uitspraken gerelateerd aan het totaal van klachten en grieven met 39 % echter weer op het niveau van voor de invoering van de Veegwet.

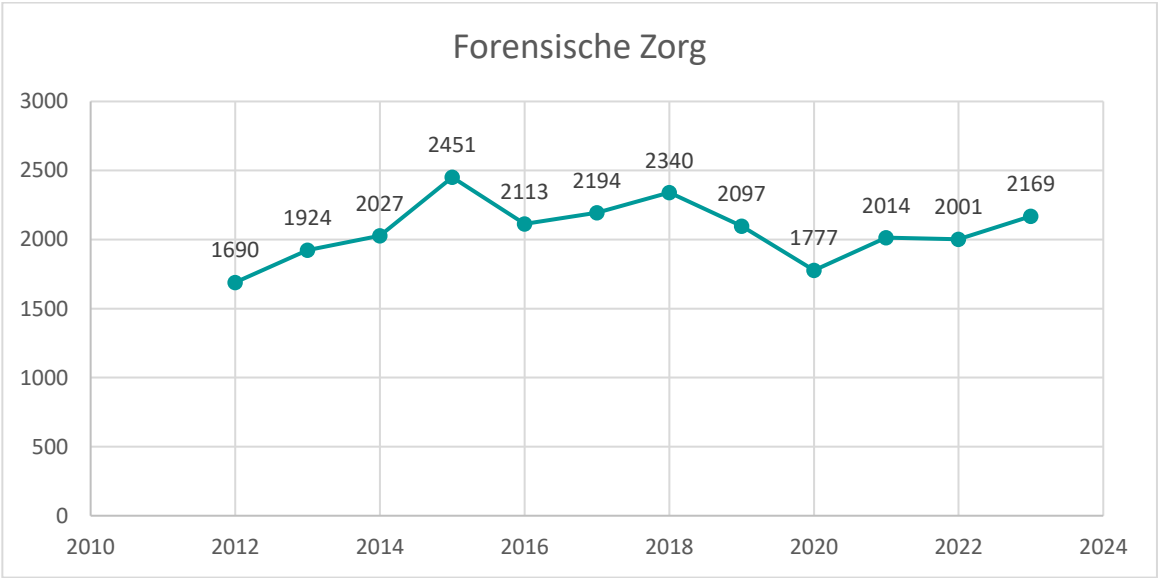
De toename van het aantal klachten en grieven en de toename van het aantal klachten waarover de beklagcommissie een uitspraak heeft gedaan betekent ook een zwaardere belasting voor de Commissies van Toezicht.

8. Jaarcijfers 2023

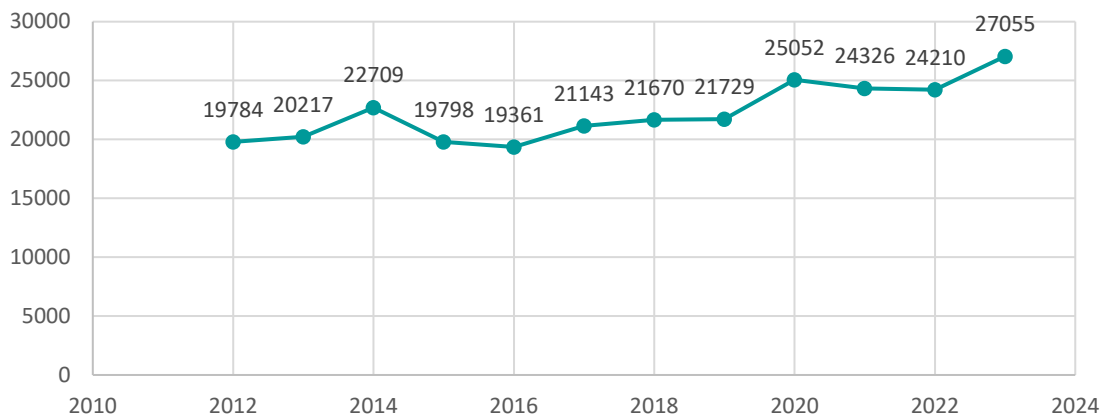
8.1 Stijging/daling klachten per jaar en per sector over de periode 2012-2023¹

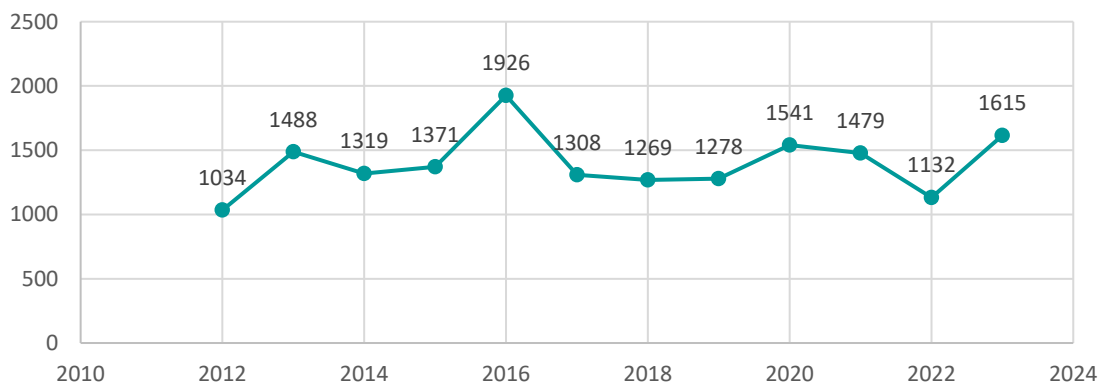
NB: Over de jaren 2012 tot en met 2019 werden de klachten van Detentiecentrum Schiphol (DCS) meegenomen in de cijfers voor de sector Detentiecentra (vreemdelingen), vanwege de gewijzigde populatie van DCS is besloten om deze klachten vanaf 2020 mee te nemen in de cijfers voor de sector Gevangeniswezen.

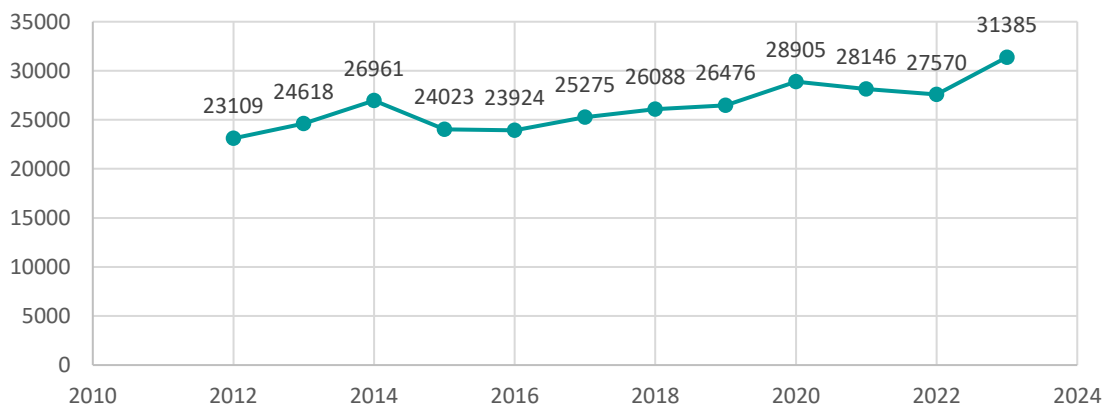
Gevangeniswezen

Jeugd

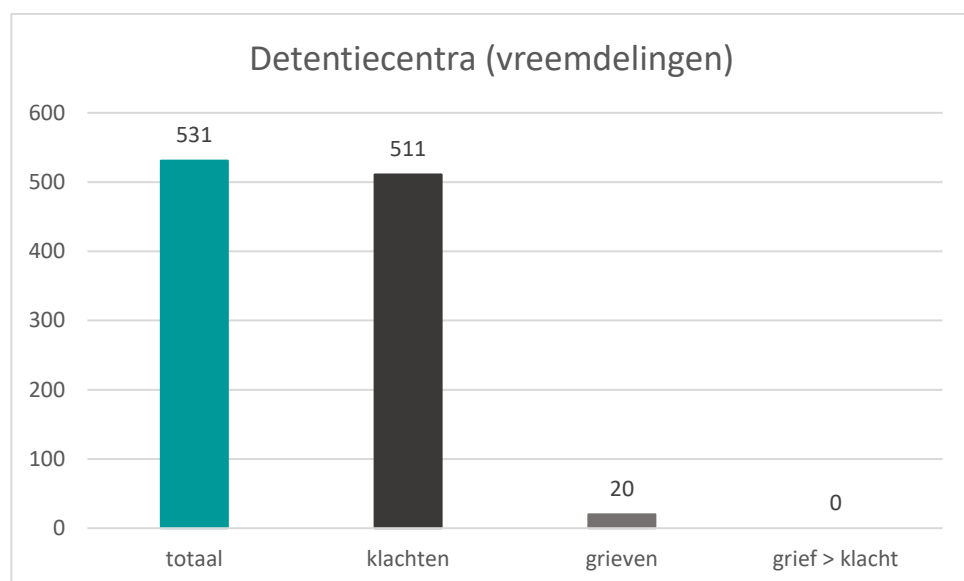
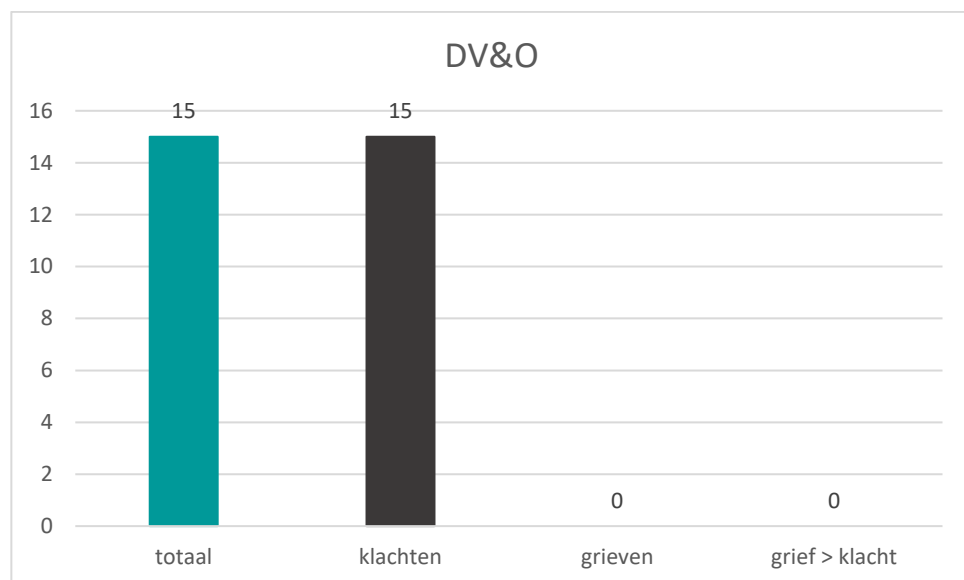

Totaal

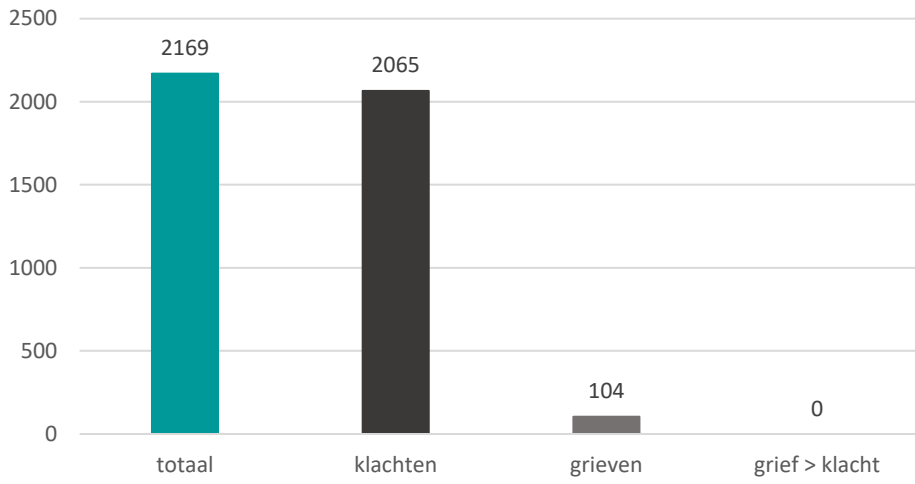

8.2 Jaaroverzicht 2023 klachten, grieven en grief naar klacht per sector²

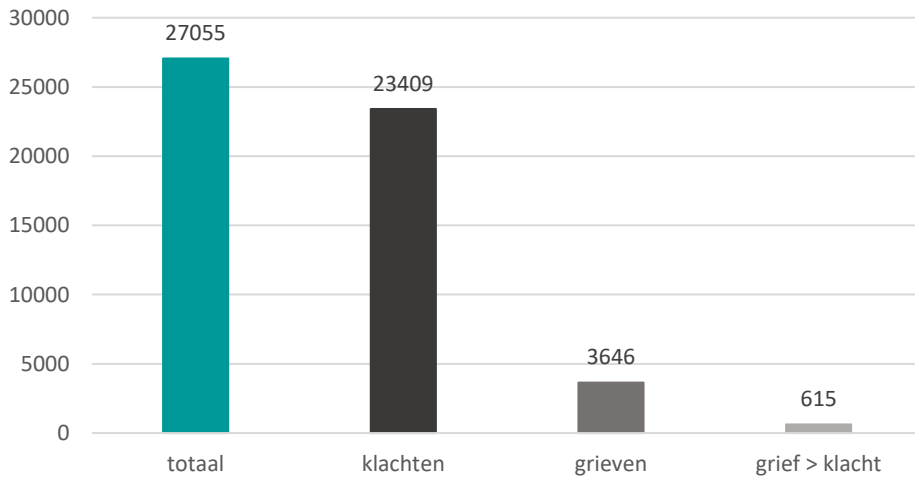
Met ingang van 1 januari 2021 is de Veegwet in werking getreden. Onderdelen van de Veegwet zijn het beklagrecht voor de CvT bij de Dienst Vervoer & Ondersteuning en de formele bemiddeling in de Pbw. Dit betekent dat er met ingang van 1 januari 2021 niet alleen klachten, maar ook grieven geregistreerd worden.

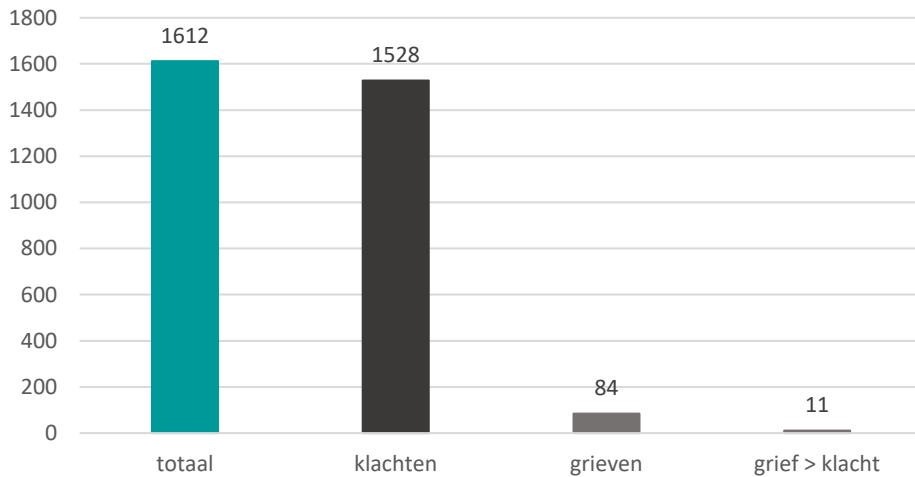
Forensische Zorg

Gevangeniswezen

Jeugd

8.3 Jaaroverzicht 2023 klachten per sector en per onderwerp

2023		DV&O	Det.Centrum	Jeugd	Overig	TBS	Gevangeniswezen
Activiteiten (arbeid)	1394		1	3		36	1354
Activiteiten (diversen)	1743		55	84		19	1585
Activiteiten (luchten)	799		20	102		68	609
Activiteiten (sport)	306		5	16		14	271
Behandeling	257			31		113	113
Bejegening	2088		15	170		135	1768
Bewegingsvrijheid	565			52		456	57
BJJ - Onderzoek aan	2	2					
BJJ - Toepassing	2	2					
BJJ - Vrijheidsbeperke	1	1					
BVT - Vrijheidsbeperke	1	1					
Compensatie	93			9		4	80
Contact buitenwereld	1169		4	38		106	1021
Contact buitenwereld	1689		10	36		57	1586
Contact buitenwereld	9					1	8
Contact buitenwereld	511		5	6		61	439
Controle	748		7	54		87	600
Dagprogramma,	1603			12			1591
Dienst terugkeer en	1						1
Disciplinaire straf	2832		72	106		2	2652
Dwangbehandeling	193					85	108
Eisen verblijfsruimte	539		2	14		19	504
Geweld	119		4	14		9	92
Informatie/procedure	2126		83	136		89	1818
ISD (interventies +	63						63
Nog onbekend	356		10	1		7	338
Ordemaatregel	1150		55	155		57	883
PBW - Toepassing	4	4					
PBW - Vrijheidsbeperk	5	5					
Persoonlijke	2070		39	107		146	1778
Regime	583		42	2		2	537
Rekening	802		5	24		78	695
Rogatoir verzoek	1715		6	76		95	1538

Schadeverhaal	43			5		13	25
Selectie/overpl.	376			7		9	360
Selectie/overpl. (intern)	513		28	7		13	465
Time-out	52			43		1	8
Toezicht	45					1	44
Transport	53			1		3	49
Verlaten inrichting	494		1	42		66	385
Verzorging (diversen)	1383		15	61		48	1259
Verzorging	305			18		18	269
Verzorging (medische)	1416		35	40		117	1224
Verzorging	1168		12	143		134	879
Totaal	31385	15	531	1615		2169	27056

8.4 Jaaroverzicht 2023 per sector, per onderwerp met afdoeningsmodaliteit¹

DetentieCentra 2023	T o	Geground	Ongeground	Deels geground	Overgedragen	Niet ontvankelijk	Ingetrokken	Ingetrokken na bemiddeling	Ingetrokken ter zitting	Afdoening na rogatoir	Grief afgedaan	Onbevoegd	Niet afgeboekt in Klaver		
Activiteiten (arbeid)	1							1							
Activiteiten (div)	55	5	6			5	17	6	1		1		14		
Activiteiten (lucht)	20	1	2			2	12		2				1		
Activiteiten (sport)	5					1	3	1							
Bejegening	15					3	5	6			1				
Contact buitenw (bellen)	4					2	1		1						
Contact buitenw (bezoek)	10	1	2				4	2					1		
Contact buitenw (post)	5					1	4								
Controle	7		3			3	1								
Disciplinaire straf	72	11	21			9	24	2			1		4		
Eisen Verblijfsruimte	2						1	1							
Geweld	4		1			2	1								
Informatie/procedure	83	1	8			9	32	22	4		3		4		
Nog onbekend	10						10								
Ordemaatregel	55	8	12			11	3	4	2				15		
Persoonlijke voorwerpen	39	1	7			7	19	3			2				
Regime	42	2	10			2	8	2	1				17		
Rek. cour./zak- en kleedgeld	5	1	1		1		2								
Rogatoir verzoek	6									6					
Selectie/overpl. (int)	28	1	5	1	2	5	12	1					1		
Verlaten inrichting	1						1								
Verzorging (div)	15					2	7	6							
Verzorging (medische)	35	2	4		9		16	2					2		
Verzorging (persoonlijke)	12		1			2	6	3							
TOTALEN	531	34	83	1	12	66	189	62	11	6	8	0	59		

Gevangeniswezen 2023	T o	Gegron	Ongegron	Deels gegron	Overgedragen	Niet ontvankelijk	Ingetrokken	Ingetrokken na bemiddeling	Ingetrokken ter zitting	Afdoening na rogatoir	Grief afgedaan	Onbevoegd	Niet afgeboekt in Klaver		
Activiteiten (arbeid)	1354	98	266	7	10	122	442	95	32		91		191		
Activiteiten (div)	1585	188	280	5	4	338	402	94	24		59		191		
Activiteiten (lucht)	609	53	102	2		42	222	60	12	1	43		72		
Activiteiten (sport)	271	5	46			25	87	43	4		40		21		
Behandeling	113	4	17	1	1	18	40	14	2		6		10		
Bejegening	1768	16	70		8	537	465	177	9	1	328	1	156		
Bewegingsvrijheid	57	3	14	1		10	12		2				15		
Compensatie	80	4	17		1	22	22	7	1		2		4		
Contact buitenw (bellen)	1021	45	249	5	3	119	272	64	22		74		168		
Contact buitenw (bezoek)	1586	74	275	4		393	475	109	37	1	86		132		
Contact buitenw (media)	8		1			1	2						4		
Contact buitenw (post)	439	42	70	2	3	40	145	31	11		20		75		
Controle	600	28	159	5	2	46	180	56	16		34		74		
DBT	1591	221	399	15	5	201	372	40	39		19		280		
Dienst terugk. en vertr.	1				1										
Disciplinaire straf	2652	196		49	14	108	606	52	87		16		455		
Dwangbehandeling	108	2	69		7	4	16		3		1		6		
Eisen Verblijfsruimte	504	18	70	2	4	42	214	41	6		57		50		
Geweld	92	2	20		1	16	28	3			1		21		
Informatie/procedure	1818	79	282	4	31	330	560	103	35		214		180		
ISD (interv + beh)	63	1	13			25	12	3	3		2		4		
Nog onbekend	338	3	18		14	118	105	18	1		28	2	31		
Ordemaatregel	883	59	319	26	9	40	173	15	20	1	10		211		
Persoonlijke voorwerpen	1778	90	216	5	73	366	538	134	33		139	3	181		

Gevangeniswezen 2023	T o	Geground	Ongegrond	Deels geground	Overgedragen	Niet ontvankelijk	Ingetrokken	Ingetrokken na bemiddeling	Ingetrokken ter zitting	Afdoening na rogatoir	Grief afgedaan	Onbevoegd	Niet afgeboekt in Klaver		
Regime	537	28	127	1	12	70	113	31	15		41		99		
Rek. cour./zak- en kleedgeld	695	14	70	1	55	143	218	46	13		75		60		
Rogatoir verzoek	1538				32		44		7				120		
Schadeverhaal	25	1	2			3	12		1		1		5		
Selectie/overpl. (ext)	360	9	37	1	185	30	56	7	4		5	1	25		
Selectie/overpl. (int)	465	13	120	1	3	65	142	30	7		19	3	62		
Time-out	8	1	2			1					1		3		
Toezicht	44	2	9	1		9	4	4	1				14		
Transport	49	3	8		3	9	16	2	2		1		5		
Verlaten inrichting	385	36	84	3	7	33	124	19	14		8		57		
Verzorging (div)	1259	28	181	2	21	261	327	91	14		204	1	129		
Verzorging (godsd., levens.)	269	27	51	2	2	22	74	10	4		19		58		
Verzorging (medische)	1224	24	128	1	698	52	169	37	1	1	44	14	55		
Verzorging (persoonlijke)	879	37	188	3	9	69	321	103	7		78		64		
TOTALEN	27056	1454	5048	149	1218	3730	7010	1539	489	1340	1766	25	3288		

TBS 2023	T o	Geground	Ongegrond	Deels geground	Overgedragen	Niet ontvankelijk	Ingetrokken	Ingetrokken na bemiddeling	Ingetrokken ter zitting	Afdoening na rogatoir	Grief afgedaan	Onbevoegd	Niet afgeboekt in Klaver		
Activiteiten (arbeid)	36	3	2			3	8	5	2		1		12		
Activiteiten (div)	19	1	2			3	3	8					2		
Activiteiten (lucht)	68	7	29	1		6	14	3	1				7		
Activiteiten (sport)	14	1	1			2	1	5	1				3		
Behandeling	113	5	13	2	3	35	17	17	4		1		16		
Bejegening	135	1	3		4	33	34	30	2		3		25		
Bewegingsvrijheid	456	22	100	14		71	76	33	20		19		101		
Compensatie	4					1	2						1		
Contact buitenw (bellen)	106	5	32	1		11	16	14	2				25		
Contact buitenw (bezoek)	57		10		1	4	9	13	3				17		
Contact buitenw (media)	1												1		
Contact buitenw (post)	61	8	18			7	20	3	1				4		
Controle	87	4	19	5		9	13	13	5		1		18		
Disciplinaire straf	2		1				1								
Dwangbehandeling	85		53	6		5	9		2				10		
Eisen Verblijfsruimte	19	5		1		3	3	2					5		
Geweld	9	3	5										1		
Informatie/procedure	89	4	3	1	1	22	18	15	2				23		
Nog onbekend	7				1	1	3						2		
Ordemaatregel	57	1	19	6		9	9	3	1				9		
Persoonlijke voorwerpen	146	3	14	4	2	18	39	32	9				25		
Regime	2		1										1		
Rek. cour./zak- en kleedgeld	78	3	9			11	26	13	2		1		13		
Rogatoir verzoek	95				1		7		2	72			13		

TBS 2023	T o	Geground	Ongeground	Deels geground	Overgedragen	Niet ontvankelijk	Ingetrokken	Ingetrokken na bemiddeling	Ingetrokken ter zitting	Afdoening na rogatoir	Grief afgedaan	Onbevoegd	Niet afgeboekt in Klaver		
Schadeverhaal	13		4	1		3	1	2					2		
Selectie/overpl. (ext)	9				1	3	2	2					1		
Selectie/overpl. (int)	13		6		1	1	1	2	1				1		
Time-out	1					1									
Toezicht	1						1								
Transport	3					2							1		
Verlaten inrichting	66	1	6	3		17	14	10	1				14		
Verzorging (div)	48	1	1			12	11	12			4	1	6		
Verzorging (godsd., levens.)	18	2	5			4	3	1			2		1		
Verzorging (medische)	117	3	11		14	25	25	17	3		1		18		
Verzorging (persoonlijke)	134		13	1	2	32	26	14	2		1		43		
TOTALEN	2169	83	380	46	31	354	412	269	66	72	34	1	421		

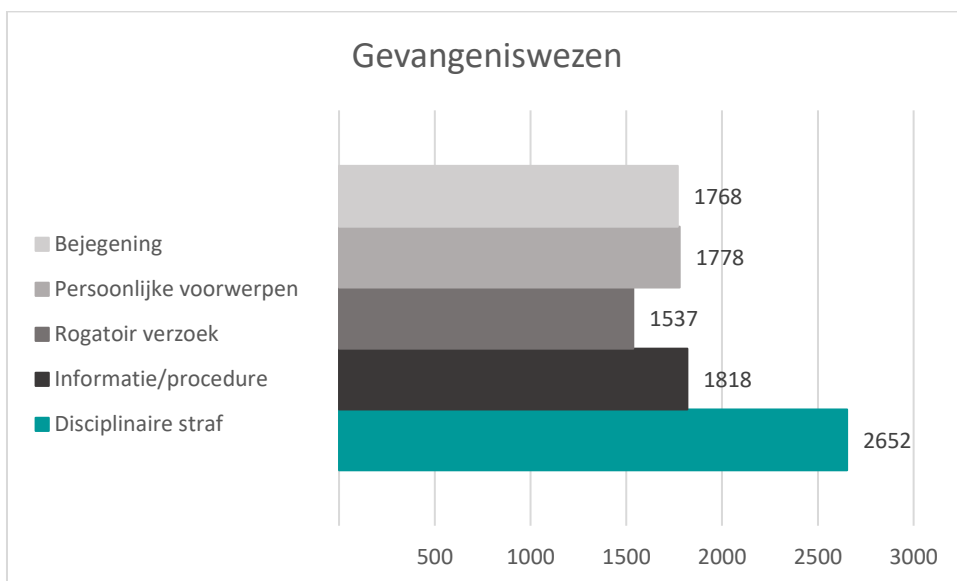
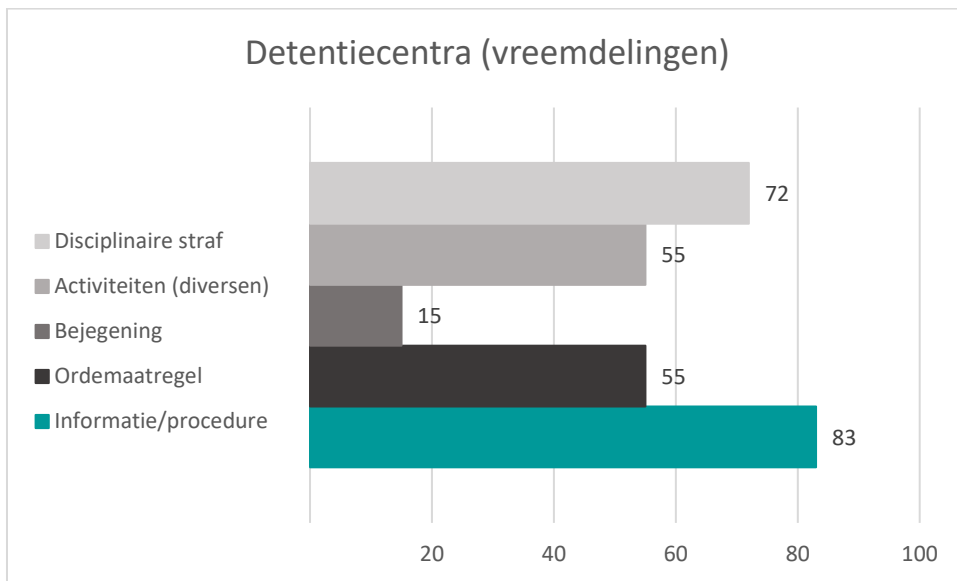
Jeugd 2023	T o	Geground	Ongegrond	Deels geground	Overgedragen	Niet ontvankelijk	Ingetrokken	Ingetrokken na bemiddeling	Ingetrokken ter zitting	Afdoening na rogatoir	Grief afgedaan	Onbevoegd	Niet afgeboekt in Klaver		
Activiteiten (arbeid)	3		1				2								
Activiteiten (div)	84	6	14	1	3	16	29	5	1				9		
Activiteiten (lucht)	102	12	24			1	39	12	3				11		
Activiteiten (sport)	16	2	6			1	3	3					1		
Behandeling	31	4	7			1	9	5	2				3		
Bejegening	170	4	11			62	48	16	2		18		9		
Bewegingsvrijheid	52	12	9	1	1	2	13	10	3				1		
Compensatie	9	1	1			1	4	2							
Contact buitenw (bellen)	38	3	8			3	13	2	2		6		1		
Contact buitenw (bezoek)	36	3	8			2	15	3	2		1		2		
Contact buitenw (post)	6	1					3	1					1		
Controle	54	2	19	1		6	14	5	2				5		
DBT	12	3				3	5	1							
Disciplinaire straf	106	7	24			4	43	20	1		2		5		
Eisen Verblijfsruimte	14		3			5	3	2					1		
Geweld	14		4			2	5	1			1		1		
Informatie/procedure	136	9	20	3	1	18	54	22	3		2		4		
Nog onbekend	1						1								
Ordemaatregel	155	17	38	6		8	66	6	2				12		
Persoonlijke voorwerpen	107	11	16		2	8	45	17	1				7		
Regime	2		1			1									
Rek. cour./zak- en kleedgeld	24	3	2		1	3	8	5			1		1		
Rogatoir verzoek	76						3			71		1	1		
Schadeverhaal	5					2	3								

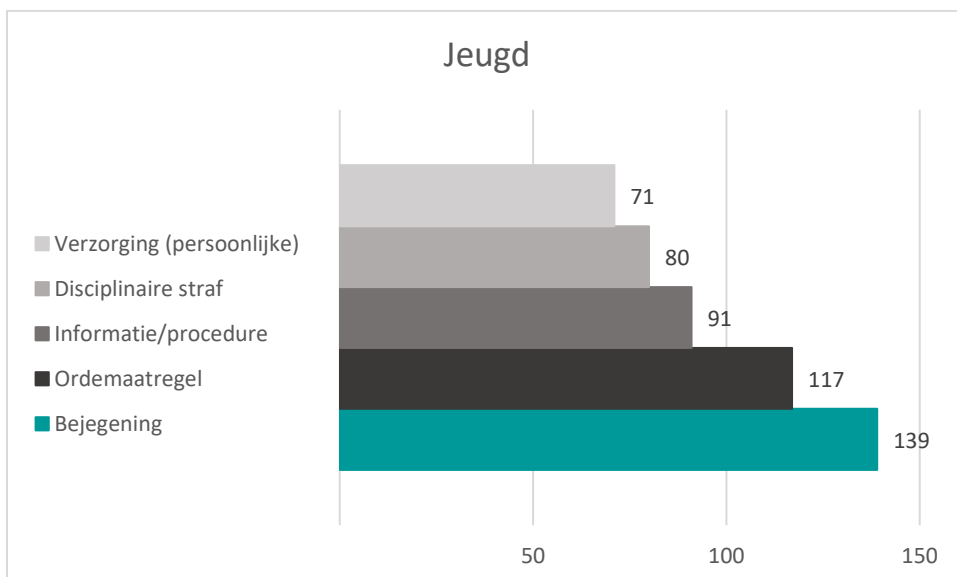
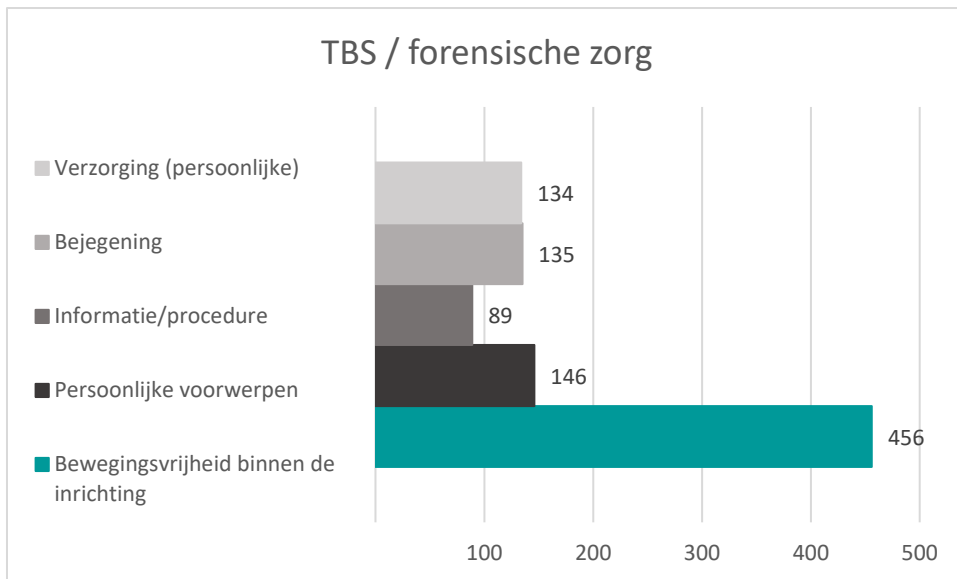
Jeugd 2023	Totaal Klachten	Gegronnd	Ongegronnd	Deels gegronnd	Overgedragen	Niet ontvankelijk	Ingetrokken	Ingetrokken na bemiddeling	Ingetrokken ter zitting	Afdoening na rogatoir verzoek	Grief afgedaan	Onbevoegd	Niet afgeboekt in Klaver		
Selectie/overpl. (ext)	7		2			2	2	1							
Selectie/overpl. (int)	7	1	3			1	1						1		
Time-out	43	2	1			17	15	4			3		1		
Transport	1		1												
Verlaten inrichting	42	4	13			5	12	3	2				3		
Verzorging (div)	61	5	9	1		11	17	14	2		1		1		
Verzorging (godsd., levens.)	18	5	2				5	5					1		
Verzorging (medische)	40	1	4		11	1	10	2	1				10		
Verzorging (persoonlijke)	143	13	39	1		12	42	25	2		4		5		
TOTALEN	1615	131	290	14	19	198	532	192	31	71	39	1	97		

DV&O 2023	Totaal Klachte	Gegron	Ongegron	Deels gegron	Overgedragen	Niet ontvankelijk	Ingetrokken	Ingetrokken na bemiddeling	Ingetrokken ter zitting	Afdoening na rogatoir verzoek	Grief afgedaan	Onbevoegd	Niet afgeboekt in Klaver		
BJJ - Onderzoek a/h lichaam	2		1			1									
BJJ - Toepassing geweld	2		1			1									
BJJ - Vrijheidsbep.middelen	1				1										
BVT - Vrijheidsbep.middelen	1				1										
PBW - Toepassing geweld	4		2			2									
PBW - Vrijheidsbep.middelen	5	1	1			2	1								
TOTALEN	15	1	5		2	6	1								

8.5 Top 5 onderwerpen per sector in 2023ⁱⁱ

Bijlage 1

Addendum Convenant Kenniscentrum Commissies van Toezicht (kenmerk 2975008-T)

Ondergetekenden

1. De Staat der Nederlanden, Ministerie van Justitie en Veiligheid, Dienst Justitiële Inrichtingen, waarvan de zetel is gevestigd te Den Haag, te dezen vertegenwoordigd door de Minister voor Rechtsbescherming, namens deze, de heer W.F. Saris, Directeur-Generaal Dienst Justitiële Inrichtingen, hierna te noemen: "0)1",

en

2. De Raad voor de Rechtspraak, Rechtbank Midden-Nederland (locatie Utrecht), te dezen vertegenwoordigd door mevrouw REM. Messer-Dinnissen, President rechtbank Midden-Nederland, hierna te noemen: "de Rechtbank",
Verder gezamenlijk te noemen: "Partijen"

Overwegende dat:

- a) de Rechtbank in 2005 een Kenniscentrum heeft opgezet voor de Commissies van Toezicht binnen de sector justitiële jeugdinrichtingen, dat in 2008 is uitgebreid tot alle sectoren van DJI;
- b) het Kenniscentrum als doel heeft om de Commissies van Toezicht (inhoudelijk) te ondersteunen door het bieden van algemene, objectieve en actuele informatie op het werkkterrein van de Commissies van Toezicht;
- c) in 2009 een Klankbordgroep, bestaande uit een afvaardiging van de Commissies van Toezicht, is ingesteld naar aanleiding van het rapport 'Werkwijze commissies van toezicht' van de Inspectie Sanctietoepassing (nu: Inspectie Justitie en Veiligheid) als aanspreekpunt voor de Commissies van Toezicht en als gesprekspartner voor de bij het toezicht betrokken instanties/ketenpartners;
- d) in 2010 een Landelijk coördinator commissies van toezicht aan het Kenniscentrum is toegevoegd;
- e) de bekostiging van het Kenniscentrum plaatsvindt door de structurele overheveling van het Budget dat DJI hiervoor ontvangt, aan de Rechtbank;
- f) deze overheveling van het Budget inclusief de bijbehorende taken en verantwoordelijkheden is vastgelegd in een op 11 augustus 2020 door Partijen ondertekend Convenant met kenmerk 2975008;
- g) het Budget sinds 1 juli 2018 € 140.000,- per jaar bedraagt;
- h) in artikel 5.5 van het Convenant met kenmerk 2975008 de mogelijkheid is opgenomen tot wijziging en/of aanvulling van het Convenant;
- i) de Klankbordgroep Commissies van Toezicht besloten heeft zijn naam te wijzigen in Kerngroep Commissies van Toezicht
- j) Partijen de wens hebben om de positie van de Kerngroep en de taken en bevoegdheden van de Kerngroep ten opzichte van de Commissies van Toezicht, het Kenniscentrum en de bij het toezicht betrokken Minister en instanties/ketenpartners duidelijk(er) vast te leggen en (nadere) afspraken wensen te maken over de bekostiging van het Kenniscentrum en de Kerngroep;
- k) De Kerngroep heeft ingestemd met de artikelen die de Kerngroep betreffen;
- l) Partijen het Convenant om die redenen in navolgende zin wensen te wijzigen en/of aan te vullen.

Artikel 1 Begrippen

1.1 In dit document wordt onder de navolgende begrippen verstaan:

Addendum: dit addendum met kenmerk 2975008-1

Convenant: het convenant inzake Kenniscentrum Commissies van Toezicht met kenmerk 2975008

Landelijk coördinator Commissies van Toezicht: de functionaris als bedoeld in artikel 3.6 en 3.7 van het Convenant.

1.2 Aan de overige in het Addendum gebruikte begrippen met een hoofdletter komt de betekenis toe die hieraan wordt gegeven in artikel 1 van het Convenant.

Artikel 2 Doel van het Addendum

2.1 Dit Addendum heeft als doel om de taken en bevoegdheden van (de leden van de) Kerngroep en hun verantwoordelijkheden (nader) vast te leggen. Daarnaast heeft het Addendum als doel om de (nadere) afspraken vast te leggen over de bekostiging van het Kenniscentrum en de Kerngroep, waaronder de vacatiegelden, vergoeding van de reis- en onkosten voor de leden van de Kerngroep en andere kosten zoals die van de jaarlijkse Themadag.

2.2 In geval sprake is van tegenstrijdigheden tussen hetgeen is bepaald in het Convenant en het Addendum prevaleert het Addendum. Als er meerdere addenda worden afgesloten

geldt dat in geval van onderlinge tegenstrijdigheden, een addendum van latere datum prevaleert boven een addendum van eerdere datum.

Artikel 3 Totstandkoming en looptijd Addendum

3.1 Dit Addendum komt tot stand door ondertekening door de bevoegde vertegenwoordigers van Partijen en treedt in werking vanaf de datum waarop beide Partijen het Addendum hebben ondertekend.

3.2 Dit Addendum eindigt als het Convenant eindigt of zoveel eerder als Partijen overeenkomen.

Artikel 4 Samenstelling Kerngroep

4.1 De Kerngroep bestaat uit ten minste vier en ten hoogste acht afgevaardigden van de Commissies van Toezicht waarbij alle sectoren, te weten Gevangeniswezen, Vreemdelingenbewaring, Justitiële Jeugd en Forensische zorg, zijn vertegenwoordigd.

4.2 De leden van de Kerngroep worden na een sollicitatieprocedure benoemd door de Kerngroep. Hun zittingstermijn bedraagt maximaal 4 jaar. Deze termijn kan maximaal éénmaal worden verlengd met 4 jaar.

4.3 De Kerngroep benoemt uit haar midden een voorzitter en een vicevoorzitter.

4.4 Het lidmaatschap van de Kerngroep eindigt:

- na afloop van de termijn als bedoeld in artikel 4.2;
- na tussentijdse opzegging van het lidmaatschap door het betreffende lid;
- na een besluit van de voltallige Kerngroep met ten hoogste één tegenstem en met uitzondering van de stem van het betreffende lid;
- bij tussentijds ontslag of schorsing van het betreffende lid als bedoeld in artikel 14 Penitentiaire maatregel, artikel 11 Reglement verpleging ter beschikking gestelden of artikel 17 Reglement justitiële jeugdinrichtingen.

Artikel 5 Taken en bevoegdheden van de Kerngroep

5.1 De taken en bevoegdheden van de Kerngroep passen binnen de taken van de Commissies van Toezicht, zoals vastgelegd in de artikel 7 Penitentiaire beginselenwet, artikel 10 Beginselenwet verpleging ter beschikking gestelden en artikel 7 Beginselenwet justitiële jeugdinrichtingen.

5.2 De belangrijkste taak van de Kerngroep is het bevorderen van de kwaliteit van toezicht dat door de (onafhankelijke) Commissies van Toezicht wordt uitgeoefend. De Kerngroep behartigt de belangen van de Commissies van Toezicht, ondersteunt de Commissies van Toezicht bij de uitvoering van hun taken en fungeert als (landelijk) aanspreekpunt voor de Commissies van Toezicht en als gesprekspartner namens de Commissies van Toezicht voor de Minister, DG DII, de Raad voor Strafrechtstoepassing en Jeugdbescherming (RS)) en andere externen/ketenpartners.

5.3 De Kerngroep geeft bij structurele[11 signalementen inlichtingen aan de Minister en de RSJ

5.4 De Kerngroep analyseert de jaarverslagen van de Commissies van Toezicht en adviseert daarover de Minister en de Dii. De landelijk coördinator stelt 1 keer per jaar een jaarverslag op, deze wordt ter goedkeuring voorgelegd aan de Kerngroep.

5.5 De Kerngroep adviseert jaarlijks via hun jaarverslag de Minister en de RSJ.

5.6 De Kerngroep adviseert jaarlijks via hun jaarverslag aan de rechtbank Midden-Nederland over het Kenniscentrum. Een lid van de Kerngroep heeft zitting in de redactieraad van het Kenniscentrum zoals omschreven in artikel 1 van het convenant.

5.7 De Kerngroep vertegenwoordigt de Commissies van Toezicht in het Nationaal Preventie Mechanisme (NPM).

Wanneer signalementen vanuit Commissies van Toezicht locatie-overstijgend of niet incidenteel blijken.

5.8 De Kerngroep organiseert samen met de landelijk coördinator de landelijk themadag.

5.9 De Kerngroep combineert, indien mogelijk, vergaderingen met contacten met externen/ketenpartners, dat komt doorgaans neer op 10 vergaderingen per jaar (2x per jaar DG DJI, 2x per jaar Inspectie Gezondheid en Jeugd, 2x per jaar Inspectie Justitie en Veiligheid, 2 x per jaar RSJ, 1x per jaar minister, 1x per jaar Nationale Ombudsman). Verder is er tenminste één keer per jaar een voorzittersoverleg per sector. Van de vergaderingen en/of overleggen met externen/ketenpartners wordt een verslag gemaakt dat wordt gepubliceerd op de website van het Kenniscentrum. In incidentele gevallen vinden niet structurele overleggen met ketenpartners plaats over actuele bijzonderheden (waarvoor het halfjaarlijks overleg niet afgewacht kan worden).

Artikel 6 Ondersteuning van de Kerngroep

6.1 De Landelijk coördinator is voor maximaal 18 uur per week als secretaris verbonden aan de Kerngroep.

6.2 De ondersteunende werkzaamheden van de Landelijk coördinator voor de Kerngroep bestaan uit:

- voorbereiding, notuleren en verslaglegging van de vergaderingen van de Kerngroep, inclusief het regelen van de vergaderruimte;

- voorbereiding, notuleren en verslaglegging van overleggen van de Kerngroep met externen/ketenpartners;
- bewaking van nagekomen afspraken;
- het schrijven van het jaarverslag van de Kerngroep en ter goedkeuring voorleggen aan de Kerngroep;
- het mede-analyseren van de jaarverslagen van de Commissies van Toezicht;
- het bijhouden van informatie op het Kenniscentrum voor de Kerngroep;
- het ondersteunen van projecten (landelijke themadag);
- het fungeren als contactpersoon met de E-Samenwerkruimten en het bijhouden van informatie van de Kerngroep in de E-Samenwerkruimten;
- het adviseren van de Kerngroep over beleid en strategie.

Artikel 7 bekostiging van het kenniscentrum, de landelijke themadag en reis- en onkosten vergoeding Kerngroep

7.1 De leden van de Kerngroep ontvangen voor deelname aan de vergaderingen en andere bijeenkomsten, waaraan wordt deelgenomen uit hoofde van het lidmaatschap van de Kerngroep een vergoeding in de vorm van vacatiegeld. De normen voor de reis- en onkostenvergoeding worden vastgesteld door de Dienst Justitiële Inrichtingen.

7.2 Het budget dat DJI jaarlijks overhevelt naar de Rechtbank ten behoeve van de Landelijk coördinator en de redactie van het Kenniscentrum, is op verzoek van de Rechtbank aangevuld ten behoeve van de uitbreiding van de functie van Landelijk coördinator van 32 uur per week tot maximaal 36 uur per week (1 fte schaal 11). Partijen leggen een uitbreiding van het jaarlijkse budget in voormelde zin vast in een ondertekend Addendum.

7.3 Het budget voor de landelijke themadag zal worden overgeheveld naar de Rechtbank;

7.4 Het budget voor Introductiemateriaal/cursussen en vertaalkosten zal worden overgeheveld naar de Rechtbank;

De onder 7.1 t/m 7.4 genoemde bedragen zullen jaarlijks miv 1 januari 2024 worden overgeheveld naar de rechtbank.

Totaal kosten genoemd onder 7.1 t/m 7.4 € 83.129

Voor de opbouw zie bijlage.

Artikel 8 Modernisering en AVG-proof maken website Kenniscentrum

8.1 Eenmalig zal een bedrag van € 11.200,- worden overgeheveld naar de rechtbank ten behoeve van de modernisering en het AVG-proof maken van de website van het Kenniscentrum.

i Modernisering website € 10.000

AVG-proof maken € 1.200

Artikel 9. Overige kosten/nog niet overgehevelde budgetten

9.1 Overige niet in dit Addendum genoemde onkosten zullen slechts na goedkeuring vooraf van de Rechtbank Midden-Nederland kunnen worden gedeclareerd.

9.2 Veilig mailen. Afsgesproken is dat vooralsnog geen abonnementen worden afgesloten voor alle individuele leden van de Commissies van Toezicht voor Zivver omdat dat systeem nog niet goed werkt. De verwachting is dat er in 2024 een beter alternatief in zicht is door de vernieuwing van Klaver gecombineerd met een (beter) communicatiesysteem.

Aldus overeengekomen en in tweevoud geparafeerd en ondertekend,
te Den Haag, te Utrecht,

W.F. Saris
Directeur-Generaal Dienst Justitiële
Inrichtingen
21/12/23

P.E.M. Messer-Dinnissen
President Rechtbank Midden -Nederland

Bijlage 2.

Advies Kerngroep CvT over het borgen van sociale veiligheid in het werk van de Commissies van Toezicht

1. Inleiding
2. Advies van de Regeringscommissaris seksueel grensoverschrijdend gedrag en seksueel geweld
3. Uit de beleidsreactie van de minister voor Rechtsbescherming
4. Standpunt Kerngroep n.a.v. het advies van de regeringscommissaris en de beleidsreactie van de minister voor Rechtsbescherming
5. Advies van de Kerngroep aan de Commissies over het borgen van sociale veiligheid in het werk van de Commissie van Toezicht

1. Inleiding

Op 29 november 2023 heeft de Kerngroep Commissies van Toezicht (CvT) een advies uitgebracht aan de Commissies van Toezicht over de sociale veiligheid in Penitentiaire Inrichtingen (PI), Justitiële Jeuginrichtingen (JJI) en de Forensische Zorg (FZ) en de rol van de portefeuillehouder sociale veiligheid in deze inrichtingen (*bijlage 1*).

Recent is op 29 februari 2024 een advies verschenen van de Regeringscommissaris seksueel grensoverschrijdend gedrag en seksueel geweld Mariëtte Hamer (*bijlage 2*) aan de minister voor Rechtsbescherming, Franc Weerwind.

Tegelijkertijd heeft deze minister voor Rechtsbescherming een beleidsreactie aan de Tweede Kamer gezonden (*bijlage 3*).

In deze notitie geven we eerst de hoofdpunten weer uit het advies van de regeringscommissaris, daarna benoemen we de punten uit de beleidsreactie van de minister die betrekking hebben op de CvT en tot slot volgt het standpunt én het advies van de Kerngroep over het borgen van sociale veiligheid in de inrichtingen.

2. Advies van de Regeringscommissaris seksueel grensoverschrijdend gedrag en seksueel geweld.

Met verwijzing naar het volledige rapport van de bovengenoemde regeringscommissaris (RCGOG) volgen hieronder de belangrijkste aanbevelingen voor de CvT.

Aanbevelingen specifiek voor de Commissie van Toezicht (CvT)

Aanbeveling 7

Verlaag de drempels tot melden bij de commissie van toezicht. Zorg ervoor dat gedetineerden zonder medeweten van penitentiair inrichtingswerkers kunnen klagen bij de commissie van toezicht. Overweeg de brievenbus buiten het directe zicht van medewerkers te plaatsen. Onderzoek ook of gedetineerden de commissie van toezicht telefonisch kunnen benaderen of anderen daartoe kunnen machtigen.

Aanbeveling 8

Herzie het communicatiemateriaal van de commissie van toezicht. Hanteer het taalniveau B1 en zorg voor een onderscheidende en onafhankelijke uitstraling. De meeste gedetineerden hebben weinig scholing en op seksueel grensoverschrijdend gedrag rust een taboe. Ze hebben dus belang bij eenvoudige, maar heldere informatie.

Aanbeveling 9

Let bij de samenstelling van de commissies van toezicht op diversiteit en herkenbaarheid om de toegankelijkheid van het toezicht onder gedetineerden te vergroten. Maak dit onderdeel van het inwerkprogramma van nieuwe leden.

Aanbeveling 10

Investeer in de expertise van de commissies van toezicht om signalen van seksueel grensoverschrijdend gedrag goed op te vangen. Zet het onderwerp periodiek op de agenda van de overleggen met de directeur van de inrichting. Registreer en monitor de signalen in de jaarverslagen. Alleen zo krijgt het thema structureel voldoende aandacht.

Aanbeveling 11

Houd de functie van de aandachtsfunctionaris eenduidig door de rol van vertrouwensfunctionaris richting gedetineerden daar niet te beleggen. Investeer wel in diens relatie met de (externe) vertrouwenspersoon van PI Nieuwersluis en andere vertrouwensfunctionarissen om de gedetineerde heen.

Uit de beleidsreactie van de minister voor Rechtsbescherming

Aanbevelingen voor de Commissies van Toezicht

De aanbevelingen van de RCGOG zijn gericht op het verlagen van drempels om te melden bij de CvT's en het vergroten van de deskundigheid van de CvT's. Denk hierbij aan telefonisch melden, anderen machtigen om voor gedetineerden te melden of de samenstelling van de CvT's aanpassen zodat er meer herkenbaarheid is bij gedetineerden.

Ik onderschrijf de noodzaak dat melden zo laagdrempelig mogelijk moet zijn. Naar aanleiding van het Inspectierapport is reeds een aantal maatregelen genomen, en is de voorlichting over de meldmogelijkheden versterkt. In de beleidsreactie op het Inspectierapport heb ik aangekondigd dat in de CvT van iedere DJI-inrichting een aandachtsfunctionaris niet-integer gedrag wordt aangesteld.

In de PI's Ter Peel en Zwolle zijn deze aandachtsfunctionarissen bij de CvT ingesteld. In de PI Nieuwersluis is er, met het oog op snelle implementatie, voor gekozen een externe vertrouwenspersoon aan te trekken, onafhankelijk van de CvT. Beide vormen kennen voor- en nadelen. Na een jaar worden beide vormen van de aandachtsfunctionaris geëvalueerd en wordt de opgedane kennis ook gedeeld met de CvT's van de andere DJI-inrichtingen, zodat zij dat kunnen gebruiken bij de verdere positionering en doorontwikkeling van de functionaris.

Gelet op het grote belang van de CvT ondersteunt DJI de CvT's op meerdere punten zo goed mogelijk. Zo is DJI in contact met de CvT's om te bezien hoe DJI de commissies kan helpen bij het advies om bij het communicatiemateriaal op B1 -taalniveau aan te bieden. Ik onderschrijf samen met DJI ook het belang van een diverse en herkenbare samenstelling van de CvT. De drie vrouweninrichtingen hebben met de CvT's afgesproken dat in hun jaarverslag expliciet aandacht komt voor het onderwerp sociale veiligheid. Hoewel het aan de CvT's zelf is om de leden te selecteren zal DJI strakker inzetten op een evenwichtige samenstelling van de CvT's, zowel in diversiteit als herkenbaarheid en zal DJI met hen in gesprek gaan hoe zij hen hierin kan ondersteunen.

Aanbevelingen ten aanzien van het meldproces

De aanbevelingen zijn erop gericht het melden van (vermoedens van) integriteitsschendingen begaan door medewerkers van DJI te vergemakkelijken en meer zicht op deze meldingen te krijgen (inclusief signalen, zorgen of onregelmatigheden). Hierbij doet de RCGOG de aanbeveling om Bureau Integriteit van DJI (BI) meldingen van eenieder te laten behandelen zonder tussenkomst van een diensthoofd (ambtshalve onderzoek).

Samen met DJI onderschrijf ik het belang dat iedere melding van een (vermoeden van een) integriteitsschending op de juiste plek terecht komt en correct wordt opgevolgd. Binnen een PI dient een melding (of vermoeden) bij de vestigingsdirecteur als eindverantwoordelijke functionaris terecht te komen. Deze kan de melding doorzetten naar het Bureau Integriteit en opdracht geven tot intern onderzoek.

Naar aanleiding van de aanbevelingen van de RCGOG is besloten dat ook een CvT zich rechtstreeks kan melden bij BI, ook indien de CvT geen gehoor vindt bij de vestigingsdirecteur of een andere reden heeft om zich niet aldaar te melden. Indien er sprake is van een misdrijf – zoals seksueel misbruik – is ook aangifte geëigend, een intern onderzoek loopt dan samen met een (eventueel) strafrechtelijk onderzoek.

3. Standpunt Kerngroep n.a.v. het advies van de regeringscommissaris en de beleidsreactie van de minister voor Rechtsbescherming

- 1) De Kerngroep onderschrijft de urgentie van het maatschappelijke probleem van ongewenst grensoverschrijdend gedrag. Zeker als dit gedrag zich voordoet in de instellingen van gevangeniswezen, jeugdinstanties, forensische instellingen en detentiecentra. Deze instellingen huisvesten personen die aan de zorg van de staat zijn toevertrouwd. Ongelijke posities en machtsrelaties zijn indicatoren voor mogelijk grensoverschrijdend gedrag. De Commissies van Toezicht zijn in hun aard toegerust om toezicht te houden op het naleven van gedragsregels en het signaleren van klachten.
- 2) Uitgangspunt voor de sociale veiligheid in de inrichting is dat de directie van de inrichting hiervoor verantwoordelijk is. Dat neemt niet weg dat de Commissie van Toezicht hierin ook een verantwoordelijkheid heeft vanuit haar toezichthoudende functie.
Sociale veiligheid gaat over ongewenst gedrag: waaronder pesten, roddelen, discriminatie, racisme en seksueel grensoverschrijdend gedrag.
De Commissie van Toezicht ziet toe op een correcte bejegening van de ingesloten. Dit toezicht behelst de signalering van ongewenst gedrag en het bespreekbaar maken van dit gedrag met de directie. Daarbij dient de commissie eigenstandig actie te ondernemen indien de directie nalaat om adequaat te handelen. Bij seksueel grensoverschrijdend gedrag kan de commissie een melding doen bij Bureau Integriteit of aangifte doen.
- 3) De CvT is uitvoerder van het maatschappelijk toezicht op de behandeling van ingesloten. De maatschappelijke ontwikkelingen op het terrein van sociale veiligheid vragen van de CvT om de invulling van hun verantwoordelijkheid zichtbaar te maken door borging van de sociale veiligheid binnen de CvT te organiseren.
- 4) De aandacht voor het thema sociale veiligheid in zijn breedste vorm (inclusief niet-integer gedrag en discriminatie) vraagt kennis en vaardigheden van de commissies op het gebied van signalering en reactie. De Kerngroep is met DJI van mening dat een toegerust opleidingsprogramma hierover voor leden van de CvT zeer gewenst is. De Kerngroep is bereid mee te denken met DJI bij de ontwikkeling van dit programma.
- 5) De regeringscommissaris adviseert de functie van aandachtsfunctionaris eenduidig te houden door de rol van vertrouwensfunctionaris richting gedetineerden niet daar te beleggen. De Kerngroep onderschrijft dit advies, een vertrouwenspersoon is geen lid van de Commissie van Toezicht.
Op dit moment is er bij de PI Nieuwersluis een externe vertrouwenspersoon aangesteld, bij de twee andere vrouwengevangenis een aandachtsfunctionaris/portefeuillehouder. Na een (1) jaar worden deze werkwijzen geëvalueerd. De Kerngroep volgt deze evaluatie en zij zal de uitkomsten bespreken met DJI en de CvT daarover informeren.
- 6) Ondertussen is het wenselijk dat de CvT van de overige inrichtingen de nodige stappen zetten om de borging van de sociale veiligheid binnen de CvT te organiseren. Dit behelst het bijscholen van de CvT leden, het verhogen van het deskundigheidsniveau, zo nodig het ondersteunen van de maandcommissaris, het monitoren en het periodiek agenderen van dit onderwerp en tot slot het rapporteren in het jaarverslag.
- 7) Uitgangspunt is en blijft dat de maandcommissaris het primaire aanspreekpunt is voor de contacten met gedetineerden/patiënten. Daarnaast kan één van de leden de rol van portefeuillehouder sociale veiligheid op zich nemen, overeenkomstig het advies van de Kerngroep op 29 november 2023. Voor commissies die al met

portefeuillehouders werken ligt dit voor de hand. Voor de commissies die niet met portefeuillehouders werken is het van belang dat één van de leden deze coördinerende en stimulerende rol op zich neemt.

- Hierbij gaat het er primair om dat de benodigde taken worden uitgevoerd, de naamgeving komt op de tweede plaats.
- 8) De Commissies van Toezicht worden aangeraden om het thema Sociale Veiligheid minstens tweemaal per jaar thematisch te agenderen in de maandelijks overleggen met de directies van de instellingen. Besproken kan worden hoe de instelling omgaat met het thema sociale veiligheid en ook welke organisatorische maatregelen genomen zijn. Een goed voorbeeld hierin is de P.I. Ter Apel waar een directielid belast is met de portefeuille sociale veiligheid.
  - 9) Bijzondere aandacht zal de CvT besteden aan het verlagen van de meldingsdrempel. Hieronder vallen de directe en anonieme meldingsmogelijkheden van ingesloten/patiënten van de instellingen richting de Commissies van Toezicht. Wellicht ten overvloede melden wij dat de Commissies vanuit hun bestaande werk al geconfronteerd worden met diverse meldingen van ingesloten/patiënten in de vorm van sprekersbriefjes, grief- en klachtenmeldingen. Er is m.a.w. een formulierenstroom richting de CvT die meerdere onderwerpen kan behelzen. Een melding over de sociale veiligheid moet veilig kunnen worden gedaan.
  - 10) De aanbevelingen over de samenstelling van de Commissies nemen wij ter harte. Nu al worden nieuwe leden breed geworven, d.w.z. dat er aandacht is voor diversiteit. Het werk vraagt naar aard en inhoud dat leden van Commissies relatief veel tijd besteden aan bewoners/patiëntencontacten en toezien op een correcte toepassing van de regelgeving. Dat vindt zijn weerslag in aard en aantal van reacties op vacatures.

4. Advies van de Kerngroep aan de Commissies over het borgen van sociale veiligheid in het werk van de Commissie van Toezicht

- 1) Oog en oor hebben voor de maatschappelijke ontwikkelingen op het terrein van sociale veiligheid en dit zichtbaar te maken in haar aanpak.
- 2) Deskundigheid verhogen door opleiding/scholing te volgen (Deze opleiding/scholing zal plaatsvinden in samenwerking met DJI). Deze deskundigheid zal de sociale veiligheid borgen en onveiligheid beter signaleren. Maandcommissarissen zijn extra alert op het overschrijden van de grenzen van sociale veiligheid.
- 3) Periodiek agenderen van sociale veiligheid in de bespreking met de directie. Signaleren en handelen als de directie niet adequaat reageert met de mogelijkheid rechtstreeks te melden bij Bureau Integriteit (BI) bij seksueel grensoverschrijdend gedrag.
- 4) De signalen van de maandcommissarissen bijhouden in een overzicht gedurende het jaar en deze rapportage verwerken in het jaarverslag.
- 5) Eén van de leden van de commissie de rol van portefeuillehouder sociale veiligheid op zich laten nemen, overeenkomstig het advies van de Kerngroep van 29 november 2023. Voor commissies die al met portefeuillehouders werken ligt dit voor de hand. Voor de commissies die niet met portefeuillehouders werken is het van belang dat één van de leden deze coördinerende en stimulerende rol op zich neemt. Hierbij gaat het er primair om dat dat de benodigde taken worden uitgevoerd, de naamgeving komt op de tweede plaats.
- 6) Het voorlichtingsmateriaal op taalniveau B1 te brengen en te vertalen. Ondersteuning hierin kan gegeven worden door de inrichting of via DJI landelijk.
- 7) Onderzoek of ingesloten een melding kunnen doen zonder tussenkomst van de inrichting.
- 8) Geef aandacht aan diversiteit in de samenstelling van de commissie bij vacaturevulling.

Voor vragen kunt u contact opnemen met de Landelijk Coördinator, Gerdie van den Berg (g.van.den.berg@rechtspraak.nl of 06 27 36 14 81)

Wij wensen u veel succes en wijsheid bij de uitwerking en organisatorische inbedding en hebben er het volste vertrouwen in dat de borging van de sociale veiligheid bij u in goede handen is.

Namens de Kerngroep CvT

Herpert Trouw
Voorzitter

Bijlage 3

Overzicht commissies van toezicht d.d. 31-12-2023

01. Centrum voor Transculturele Psychiatrie Veldzicht
  02. Detentiecentrum Rotterdam
  03. Detentiecentrum Schiphol
  04. DV&O
  05. Forensisch Centrum Teylingereind
  06. FPC De Kijvelanden
  07. FPC De Oostvaarderskliniek
  08. FPC De Rooyse Wissel
  09. FPC Dr. S van Mesdag
  10. FPC Pompestichting, locaties Nijmegen, Vught en Zeeland
  11. JC Zaanstad
  12. JJI Lelystad
  13. Militair Penitentiair Centrum Stroe
  14. PI Achterhoek
  15. PI Almelo, locatie De Karelskamp
  16. PI Alphen aan den Rijn, locaties Eikenlaan en Maatschapslaan
  17. PI Arnhem
  18. PI Dordrecht
  19. PI Grave, locatie Oosterhoek
  20. PI Haaglanden, locatie Scheveningen
  21. PI Heerhugowaard, locatie Zuyder Bos
  22. PI Krimpen aan den IJssel
  23. PI Leeuwarden
  24. PI Lelystad
  25. PI Middelburg, locatie Torentijd
  26. PI Nieuwegein
  27. PI Nieuwegein, locatie Zeist
  28. PI Rotterdam, locatie De Schie
  29. PI Rotterdam, locatie Hoogvliet
  30. PI Sittard
  31. PI Ter Apel
  32. PI Utrecht, locatie Nieuwersluis
  33. PI Veenhuizen, locaties Esserheem, Klein Bankenbosch en Norgerhaven
  34. PI Vught
  35. PI Zuid-Oost, locatie Roermond
  36. PI Zuid-Oost, locatie Ter Peel
  37. PI Zwolle
  38. Pieter Baan Centrum
  39. RJJ De Hartelborgt
  40. RJJ De Hunnerberg
  41. RJJ Den Hey-Acker
  42. Van der Hoevenkliniek
-